The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
EDITOR IN CHIEF: INGRIDA VĪKSNA
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Editor in USA: A. Zvēriņš
103—18 88 Drive Richmond Hill 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

76./201. n-rs. TREŠDIEN, 1953. G. 30. SEPTEMBRĪ 3. GADS

OCT - 7 1953

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divus reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāda DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VĪKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — EM 0-0792
ASV redakcija: A. Zvēriņš
103—18 88 Drive, Richmond Hill, 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.20;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.—
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.60; tekstā $2.80
par vienu collas telpu 1 slejā

Visvairāk iepriecināti karavīri

SPECIĀLRAKSTS LA NO VĀCIJAS

Vēlēšanu plakāti no Rietumvācijas reklāmu stabiem nozudu-ši, un līdzi viņiem — komūnisti no Bonnas parlamenta.

Ģen. Unreins pasniedz latviešu sardžu rotas komandierim kapt. G. Skaistlaukam vācu sardžu darba vienību nozīmes.

Visvairāk, šķiet, par šī gada vēlēšanu rezultātiem. Rietumvācijā iepriecināti ir karavīri, labi zinot, ko nozīmē, ja kādas valsts priekšgalā atrodas vīri, kuri ne tikai runā, bet ari dara. Šo nevilto prieku visilabāk varēja novērot 11. septembrī vakarā Eslingenas vecās Bruņinieku pils torņa zālē, kur vācu štāba sardžu rota svinēja savus trešos gada svētkus. Kā viesi bija lūgti latviešu un amerikāņu virsnieki un viņu kundzes. Bālo sārto spuldžu gaismā šķita, ka no vecās Bruņinieku pils vēsskaitāmajām nišām skatās un līdzi priecājas tūkstošiem seno prūšu karavīru...

Savā svētku uzrunā vācu sardžu un darba rotu komandieris, bijušais Kurzemes tanku divizijas ģenerālis Unreins apsveica svētku viesus, sevišķu uzmanību šinī vakarā veltot latviešu karavīriem. „Par sadarbību, interesi un palīdzību vācu sardžu un darba vienībām", ģenerālis Unreins pasniedza latviešu virsniekiem. — Ludvigsburgas latviešu sardžu vienības komandantam kapt. G. Skaistlaukam, sakaru virsniekam pie vācu galvenā štāba Eslingenā virslt. A. Heinem, virslt. A. Burmeistaram un dižkar. Steinbergam vācu sardžu un darba vīru piemiņas nozīmes.

„Jums, kas savu dzimteni esat zaudējuši, lai šīs nozīmes vienmēr apliecina, ka pagaidām esat šeit to atraduši, līdz tam laikam, kamēr atgriezīsities mājās."

Starp priekšnesumiem un dejām atsevišķu viesu starpā notika arī nopietnākas pārrunas par Eiropas turpmāko likteni: visu karavīru domas ir — ka to neizšķirs tikai runas pie zaļajiem galdiem.

„Mums, karavīriem, ir iemesls priecāties par Rietumvācijas vēlēšanu rezultātiem un spēcīgā vācu valstsvīra Adenauera uzvara," saka sirmais ģenerālis, „jo tas mums liek cerēt, ka Vācijai tāpat kā citām valstīm, atkal reiz būs sava armija. Un šī armija, protams, noteiks tās turpmāko likteni."

Uz jautājumu, kad pēc viņa domām izbeigsies Austrumu verdzība, ģenerālis ilgi klusē, tad lēni bilst: „Ja es arī ko vairāk zinātu, es to jums nevarētu teikt. Tikai vienu — jā mēs visi iesim kopā, tad uzvarēsim, un jūsu bērni dzīvos brīvu dzīvi brīvajā Latvijā."

E. Heine

ASV MILITĀRĀS BAZES SPĀNIJĀ

AIZSARDZĪBAS LĪGUMS SPĀNIJAI. PAREDZĒTA AMERIKĀŅU MILITĀRĀ UN SAIMNIECISKĀ PALĪDZĪBA. EIROPAS AIZSARDZĪBAS JAUTĀJUMĀ RIETUMI KĻŪST ARVIENU STABILĀKI. SAGAIDA FRANKO POLĪTIKAS NOSTIPRINĀŠANOS.

No Vašingtonas ziņo, ka Spānija beidzot pārtraukusi savu neitrālo nostāju, kas viņu pasargāja no diviem pasaules kariem mūsu gadsimtā, parakstot aizsardzības līgumu ar Sav. Valstīm. Līgumā paredzēts, ka Spānija dod amerikāņiem tiesības izmantot vairākas viņu ostas un lidlaukus. Līguma ilgums gan oficiāli nav zināms, bet domā, ka tas nolīgts vismaz uz 10 - 20 gadiem.

Amerikāņi līdz ar to iesaistījuši Spāniju Eiropas un Vidusjūras aizsardzībā.

Amerikāņi ar spāņiem parakstījuši vēl divus līgumus, kas Spānijai paredz amerikāņu militāro un saimniecisko palīdzību, lai samērā veclaicīgi apbruņoto un slikti apmācīto Spānijas armiju pārvērstu modernā kaujas mašīnā, kas tad sekmīgi varētu stāties blakus pārējām Eiropas armijām.

Sūtnis K. Zariņš atgriezies Londonā

Trešdien, 23. septembrī, Latvijas sūtnis K. Zariņš ar kuģi „Queen Mary" atstāja Ņujorku. Ostā viņu pavadīt bija ieradušies sūtniecības pagaidu vadītājs Dr. A. Dīnbergs, KLB priekšsēdis Dr. V. Māsēns, A. Blodnieks, A. Bērziņš, E. Freivalds, Ņujorkas latviešu organizāciju padomes prdis P. Irbe u. c. Sūtnis vēl ieradās „Amerikas Balsī", lai nodotu sveicienus tautiešiem dzimtenē.

RIETUMI UN DIENVIDSLAVIJA

Vai Dienvidslaviju iekļaus Eiropas aizsardz. sistēmā?

No Belgrades ziņo, ka Dienvidslavijas prezidents Tito, sadarbodamies ar rietumvalstu pārstāvjiem, izstrādājot plānu Dienvidslavijas iekļaušanai Rietumu aizsardzības sistēmā. Dienvidslavu spēku iekļaušana būtu tikai formālas dabas, un tai nebūtu nekādu saistību ar Ziemeļatlantijas Organizāciju. Šis jaunais plāns nāk vēl neatkarīgi no Dienvidslavijas militārā palīdzības līguma ar Turciju un Grieķiju. Kā Turcija, tā arī Grieķija pieder pie Ziemeļatlantijas Organizācijas.

Vašingtona ziņo, ka sarunas ar Dienvidslaviju sākušās jau pirms ilgāka laika, kad kāda Dienvidslavijas militārā komisija bija ieradusies Vašingtonā, lai sarunās ar amerikāņu, franču un angļu militāriem pārstāvjiem pēdējos pārliecinātu, ka Dienvidslavijai nepieciešama militārā palīdzība no Rietumiem. Tikai tagad atklātībai ziņots, ka ārpus šī jautājuma vienlaicīgi pārrunāts arī Eiropas aizsardzības jautājums.

Pēc Dienvidslavijas sarunām ar amerikāņiem oktobrī paredzēta Dienvidslavijas, Turcijas un Grieķijas armijas stābu sastapšanās.

Nepiedodama aizmārsība

Apvienotās Nācijas ziņo no Ņujorkas, ka pēc vairāku dienu gaidīšanas Ziemeļkorejas valdība izlabojusi kādu uepiedodamu aizmārsību, kas vēl tagad var maksāt viena otra komūnista galvu.

13. septembrī Ķīnas komūnisti pieprasīja Apvienotām Nācijām Padomju Savienības, Burmas, Indonēzijas, Pakistānas un Indijas pielaišanu Korejas konferencē. Visas šīs valstis piedalītos kā neitrālas.

Dīvainas sagadīšanās dēļ, pēc divām dienām tāds pats pieprasījums telegrammas veidā pienāca arī no Ziemeļkorejas galvaspilsētas Piongjangas. Viss jau būtu bijis labi, tikai ziemekorejiešiem bija aizmirsies minēt Padomju Savienības vārdu! Pagāja vairākas dienas, līdz 26. septembrī Apvienotās Nācijas saņēma jaunu telegrammu no Piongjangas, kā parasts, krievu valodā, protams. Un šoreiz kļūda bija izlabota. Padomju Savienības vārds atradās visu pārējo priekšgalā.

GŪSTEKŅU JAUTĀJUMS STIEPJAS GARUMĀ

No Panmundžomas ziņo, ka izcēlušās nesaskaņas sabiedroto un komūnistu starpā par komūnistu pārliecināšanas komisiju tiesībām sarunās ar tiem neitrālajā joslā nogādātiem ķīniešu un ziemeļkorejiešu kara gūstekņiem, kas nevēlas atgriezties pie komūnistiem.

Neitrālajā joslā Panmundžomas tuvumā, indiešu karavīru apsardzībā pašreiz atrodas apmēram 22.000 ķīniešu un ziemeļkorejiešu gūstekņu. Komūnisti pastāv, ka, ja gūstekņi negrib labprātīgi klausīties „pārliecināšanas komisijas runātājos," tad viņi piespiežami klausīties. Tai pašā laikā pēc komūnistu domām, katru gūstekni jāmēģina pārliecināt atsevišķi un, ja komisija to atzīst par vēlamu, tad pat vairākreiz paredzēto 90 dienu laikā.

AN pretojas šādām komūnistu prasībām sacīdamas: ja kāds gūsteknis reiz nolēmis nebraukt mājās, tad viņu nevar spiest klausīties komūnistu komisijas pārliecināšanas mēģinājumos. Tāpat Apvienotās Nācijas nepiekrīt pārliecināšanai pa vienam, bet pastāv, ka tai jānotiek grupās pa 25, jo tā komūnistiem netiek dota iespēja lietot paņēmienus, kas nav paredzēti pamiera līgumā. Ja pēc vienreizējas sastapšanās ar komūnistiem gūsteknis otrreizēju sastapšanos nevēlas, tad uz to viņu nevar spiest.

Visi palikušie kara gūstekņi pašreiz atrodas neitrālajā joslā indiešu armijas vienību apsardzībā. Apvienoto Nāciju karavīru skaits ir krietni mazāks nekā ķīniešu un ziemeļkorejiešu — tikai 23 amerikāņi, viens anglis un 355 dienvidkorejieši.

Francija ratificēs Eiropas armijas nolīgumu

No Parīzes ziņo, ka pašreiz, pēc ilgām un slepenām iekšējām cīņām, parlamentam beidzot esot izdevies iegūt nepieciešamo vairākumu, kas vajadzīgs, lai Francija varētu ratificēt Eiropas armijas līgumu. Līguma ratificēšana paredzēta nākošā gada sākumā. Vēl pirms kādas nedēļas kabineta lielākā daļa šaubījās, vai Eiropas armijas līguma ratificēšana vispār spēj panākt parlamenta piekrišanu. Tagad valdība ir pārliecināta, ka parlamenta lielākā daļa ir samierinājusies

Mosadegha piekritēji gatavojas cīnai

No Teherānas ziņo, ka Persijas dienvidos, pie Širazas pilsētas sapulcējušies 10.000 gašedi cilts karavīri, gan jātnieki, gan kājnieki, un piedraudējuši ar uzbrukumu pilsētai, ja Mosadegha neatbrīvošot no apcietinājuma.

Līdzīgi draudi nosūtīti arī jaunajai Persijas valdībai Teherānā.

Krievu atombumbvedēju uzbrukumi apdraud

70 ASV PILSĒTAS AR 68 MILJ. IEDZĪVOTĀJU

Civilā aizsardzības pārvalde Vašingtonā publicējusi sarakstus par 70 ASV pilsētām, kuras kara gadījumā būtu ienaidnieka atombumbvežu uzbrukuma mērķis. Šīs rūpniecības satiksmēi svarīgās pilsētas, kopā ar tuvākām apkaimēm, apdzīvo 67.750.982 iedzīvotāji. Oficiāli norādīts, ka Padomju Savienībai ir kā atombumbas, tā tāllidmašīnas to pārvešanai. Šo pilsētu gaisa aizsardzības ricībā ir tikai tik daudz iznīcinātāju, ka tie varētu apturēt ienaidnieka bumbvedēju pirmo vilni, nākošie uzbrucēju viļņi jau sasniegtu mērķi. Civilās aizsardzības pārvalde rēķina, ka ienaidnieka lidmašīnas ASV centrālām valstīm uzbruks no Murmanskas bazēm, pāri Ziemeļpolam. Apdraudēto 70 pilsētu sarakstā ieskaitītas tikai tās pilsētas, kuŗām draudētu bumbošana ar atombumbām, kas savu grāvēju spēku sasniedz tikai lielākos apdzīvotos centros. Turpretim baciļu un indīgo gāzu bumbas apdraud ikvienu ASV pilsētu, arī lauku mazpilsētas. Uzbrukuma briesmas pavairo tas apstāklis, ka vairums lielpilsētu starplaikā starp trauksmi un bumbošanu nespēs izdarīt iedzīvotāju evakuāciju. Civilā aizsardzības pārvalde vērš sabiedrības uzmanību, ka tā nevar novērst iedzīvotāju nogalināšanu šādos gaisa uzbrukumos, tā var vienīgi samazināt postījumu iznīcinošo efektu un uzbrukumos radītā chaosā nodibināt kārtību. Moderno ieroču spēks iedzīvotāju masu iznīcināšanā tik iedarbīgs, ka katrs izdevies ienaidnieka uzbrukums radītu neaprakstāmus zaudējumus un neaptveramus cilvēku upurus.

Zīmīgi, ka šāds ASV Civilās aizsardzības pārvaldes brīdinājums paziņots tikai astoņus gadus pēc amerikāņu-komūnistu lielās draudzības manifestācijas, ko noslēdza zelta zobena pasniegšana Eizenhaueram un daudzu latviešu trimdinieku izdošana komūnistiem no amerikāņu okupētām vietām Vācijā, kas, pēc slepeniem nolīgumiem, bija jāatdod jeņķu „sirdsdraugu" vaņķu pārvaldīšanā. Nu šī kādreizējā draudzēšanās ar sarkanajiem varmākām jānožēlo. Lai Dievs dod, ka vēl nebūtu par vēlu!

Kk.

Vai Berija tiešām izbēdzis?

Ko stāsta par bēgšanas iespējām Igors Guzenko?

Īsto atbildi pašlaik atrast nav iespējams — paliek tikai baumas un minējumi, bet vistuvāk patiesībai laikam būs bijušā krievu sūtniecības darbinieka Igora Guzenko liecība. Guzenko baudīja krievu valdības plašu uzticību, bet tomēr aizbēga no sūtniecības Otavā, paņemot līdzi pierādījumus par Padomju Savienības spiegu darbību. Iegūtie materiāli toreiz satrauca visu brīvo pasauli, bet Guzenko pašam bija „jāpazūd," lai to neķertu krievu atriebīgā slepkavas roka. Tagad viņš dzīvo „kaut kur" Kanadā un tikai reti kādam ir zināms tā tagadējais vārds, un uzturēšanās vieta. Guzenko ārkārtīgi ļaļā Krievijas apstākļu pazīšana ļauj viņam visdrošāk spriest par Berijas izbēgšanas iespējām.

Intervijā Guzenko izteicis iespēju, ka Berija tiešām izbēdzis, bet tas varējis notikt tikai pirms viņa apcietināšanas. Pēc apcietināšanas neviens no Krievijas neizbēgot, un vismazāk tas būtu bijis iespējams otram spēcīgākam vīram Padomju Savienībā. Maļenkovs noteikti būtu parūpējies, lai šādas iespējas nebūtu, un visi Berijam uzticīgie tiktu no viņa cietuma apkārtnes aizvākti.

Pirms aresta, turpretim, nevienam nebūtu bijis tik viegli aizbēgt kā Berijam, kuŗš taču turēja visus pavedienus savās rokās.

Izbēgšanas varbūtību pastiprina arī Padomju Savienības ziņojums, kuŗā nekas nav minēts par Berijas apcietināšanu, bet gan tikai par viņa lietas nodošanu caurskatīšanai Augstākai Tiesai.

Piezīmējams, ka izbēgšanu varētu būt arī apzināti „pieļauta", lai aiztaupītu tik „liela" vīra tiesāšanu, jo Berijas un komūnisma vārdi ir nedalāmi, un neviens Pad. Savienībā nopietni nedomā, ka Berija varētu pārdot „komūnisma tēviju" ārzemnieku spiegiem, un, diezin, vai arī veikli inscenēts tiesas process šoreiz kādu pārliecinās. Atļaujot Berijam izbēgt, Maļenkovs neko neriskē, jo viņa iegūtās pozicijas Berija, atrodoties ārpus Krievijas robežām, vairs nevar apdraudēt.

KAS NOTIEK JAPĀNĀ?

Speciālziņojums no Tokio

JAPĀNA RADA JŪRAS SPĒKU GAISA VIENĪBAS

Brīvās Japānas bruņotie spēki ar katru dienu kļūst spēcīgāki. To liecina krastu drošības spēku (kara flotes) pieaugums. Drīzumā radīs arī divas gaisa spēku vienības. Paplašināšana notiek sakarā ar Nacionālās drošības likuma maiņu, kas stājās spēkā 23. septembrī.

Abas gaisa vienības atradīsies agrākajās japāņu kara flotes aviācijas bazēs. Šīs bazes apsargās speciāli izraudzīti sargi.

Jaunais likums paredz techniskas skolas dibināšanu. Arī divi vietējie korpusa stābi tiks aktivēti Honšu un Kiušu salu ziemeļos. Pašlaik Japānai ir tikai divi vietējie korpusa stābi Tokijas dienvidos un centrālajā Honšu.

No divdesmitā līdz divdesmit otram oktobrim notiks plaši jūras spēku manevri Mutsu jūras līcī, Honšu salas ziemeļu stūrī, kur piedalīsies deviņas fregates 13 LSSLs un citi kuģi ar helikopteriem.

Arī japāņu armijas 1000 medikālo vienību vīru piedalījās divu dienu kaujas problēmu risināšanā.

Atoms

MIG-15 AR AMERIKĀŅU LIDOTĀJIEM NEBŪTU PRETINIEKU GAISĀ —

stāsta no Polijas izbēgušais lidotājs Preses konferencē

Kanadā nesen ieradies poļu lidotājs ltn. Francis Jareckis, kuŗš izbēga no Polijas uz Bornholmas salu Dānijā slavenajā Padomju iznīcinātājā MIG-15. Tā bija pirmā šāda tipa lidmašīna, kas nonāca sabiedroto rokās, un Dānijā ar to steidzīgi iepazinās Rietumu speciālisti. Mašīnu uz Padomju Savienības pieprasījumu vēlāk atdeva tai atpakaļ. No Dānijas Jareckis devās uz ASV un tagad viesojas Kanadā. Viņš ceļo ASV Kongresa locekļa O. Konska pavadībā un labprāt sniedz paskaidrojumus par saviem piedzīvojumiem un novērojumiem Polijā.

Pēc viņa domām MIG-15 ir pārāks par ASV lidmašīnām, jo sasniedz 750 km st. un spēj paceļties 50.000 pēdu augstumā. ASV Sabre tipa aparāti spēj sasniegt tikai 40.000 pēdu augstumu un tiem ir mazāks ātrums. Viņš pats vispirms izgājis trīsgadīgu „pāraudzināšanas skolu" pirms ticis pielaists pie lidmašīnām, sākumā pie kuŗu, tad vecāka tipa, un pēdīgi pie MIG -15. Viņu apmācījuši Korejas frontē cīnījušies Pad. Savienības lidotāji, kuŗi arī stāstījuši, ka nogāzuši amerikāņu lidaparātus, un kā tas vieglāk un pareizāk izdarāms. Jareckis bijis iedalīts Baltijas jūras telpas grupā un vadījis 4 lidaparātu vienību. Kādā lidojumā viņš atdalījies no biedriem un pazudis. Pēdējie ātri nopratuši viņa nodomu, bet nekādu sevišķu aktīvitāti gūstīšanā neizrādījuši. Viņš domā, ka MIG-15 tipa lidmašīnām ar amerikāņu lidotājiem un ieročiem gaisā nebūtu pretinieka. Jareckis par savu nodomu bēgt pastāstījis mātei, kuŗa nodomu atbalstījusi. Viņš bijis pirms bēgšanas 9 mēnešus no mātes šķirts. Viņa tēvu — poļu armijas virsnieku — nogalinājuši krievi. Poļu armijas gaisa flotē pašreiz esot pavisam 6 katēgorijas, pēc kuŗām, lidotāji saņem ēdienu un apģādi.

Jareckis uz 50.000 dol. atlīdzību nepretendē, bet vēlas studēt Pensilvēnijas kollēdžā.

Svarīgākais, ko varam mācīties no Jarecka stāsta: — kas notiks tai dienā, kad krievu lidotāji būs apmācīti tiktāl, ka veiklībā spēs sacensties ar pašreiz pārākajiem amerikāņiem? Un tāds stāvoklis nav neiespējams, lai kā mēs arī zobotos par „vaņkām."

PAREDZAMA EIROPAS ARMIJAS ATDZIMŠANA

Pagājušā vasarā Eiropas armijas dibināšanas plāns jau bija gandrīz norakstīts zaudējumos. Gan diplomāti visdažādākās Eiropas valstīs, gan žurnālisti ar pārgudriem kapraču paņēmieniem Eiropas armijas īstenošanu praktiski nosvītroja no zemes virsus.

Bet tā bija pāragra likteņa zīlēšana. Pašreiz būtu arī pāragra zīlēšana, ja mēs teiktu, ka Eiropas armija izšķilsies no sava inkubātora vesela un spēcīga, bet mēs gan varam sacīt, ka Eiropas armijai ir vairāk izredžu dzīvot nekā mirt. Un tie, kas agrāk par Eiropas armiju izteicās ne vien skeptiski, bet pat naidīgi, tagad, labi apdomādamies, redz, ka sliktuma šādā armijas dibināšanā nav nekāda, bet ka labumu un drošību tas var atnest ne vien brīvajai pasaulei, bet arī nodrošināt vienu Eiropas valsti pret otru. Tā Francija visu laiku baidījās par Vācijas militārisma atjaunošanu. Ar Eiropas armijas nodibināšanu tas nav iespējams, katrā ziņā ne tādā nozīmē, ka Francijai būtu jābaidās. Un, proti, Eiropas armijā katra attiecīgā valsts ietilpinātu zināmu karavīru skaitu. Tā Vācija gan būtu bruņota, bet tikai līdz zināmai robežai, un, otrkārt, Vācija nevarētu izmantot savus karavīrus savu ideju īstenošanai, bet gan vienīgi kopēju Eiropas interešu aizstāvēšanai.

Lai Padomju Savienība nevarētu celt nekādus iebildumus pret Eiropas armijas dibināšanu, tad Rietumvācijas kanclers Adenauers ir licis priekšā parakstīt neuzbrukšanas līgumu Eiropas armijas un Austrumeiropas valstu starpā, ieskaitot Padomju Savienību.

Rietumvācijas lieliskā pēckara atkopšanās, kaut gan viņai tagad jābaro vairāk kā 11 miljonu dažādu bēgļu, tikai no jauna pierāda vāciešu lielo vitālitāti. Tāpat nesenās vēlēšanas pierādīja, kā vācieši ar Rietumiem grib ne vien sadarboties, bet paši grib iekļauties Rietumu blokā. Pārējām Eiropas valstīm, īpaši Vācijas tiešiem kaimiņiem, kā piemēram, Francijai, šāda Vācijas nostāja ir vienreizēja iespēja panākt ilgu un drošu mieru, jo, kā Rietumu sabiedrotai, Vācijai nebūs ne vien iespēju, bet nebūs arī iemesla uzbrukt saviem kaimiņiem.

Dalless, tāpat kā Adenauers domā, ka Vācijas apvienošana nebūt nav neiespējama tikai tādēļ, ka tiek dibināta Eiropas armija. Ja patiesi Vācijas agresijas iespējas nākotnē ir vienīgais iemesls, kādēļ komūnisti pretojas Vācijas apvienošanai, tad Eiropas armija, kuŗā ietilptu ne tikai Rietumvācija, bet arī Austrumvācija, kas savukārt atrastos daudzu citu Eiropas nāciju armiju vidū un līdz ar to nebūtu spējīgas operēt pašas uz savu roku, būtu komūnistiem akceptējama. Kā jau teikts, Eiropas armija nav domāta agresijai, bet vienīgi aizsardzībai un, parakstot neuzbrukšanas līgumus ar Poliju, Čechoslovakiju un pārējām Austrumeiropas valstīm, Kremlis varētu justies drošs, ka, ja agresija nāks, ka tā nāks tikai no viņu pašu mājām vai nenāks nekad.

Dallesa nostāja Eiropas jautājumā ir diezgan savāda un runājot īpaši par komūnistu rokās esošajām valstīm, prasa ļoti sīku analizi. Tā, piemēram, Dalless saka, ka viņš atzīst Padomju Savienības tieksmes pēc miermīlīgiem kaimiņiem. Tāpat viņš uzsver, ka amerikāņu politika nav atbrīvot Padomju Savienības satelītus ar militāru varu vai mēģinot sarīkot revolūcijas minētajās valstīs. Bet tai pašā laikā viņam ir pietiekami daudz goda jūtu, lai krievu rokās esošās valstis norakstītu zaudējumos uz visiem laikiem. Kādreiz taču būs jāpienāk tādai dienai, kad arī šīm valstīm tiks dota iespēja izvēlēt sev valdības brīvās un nepiespiestās vēlēšanās, kur katrai partijai dotas vienādas tiesības un kur tautas vairākums nosprauž sev nākotni. Ar savu runu Dalless norādīja Maskavai, ka Rietumu pasaulei nav ne mazākās vēlēšanās sākt jaunu karu. Bet līdz ar to viņš arī pateica, ka komūnistu solījums apvienot Vāciju uz visiem laikiem pārdotu tās valstis, kas pašreiz atrodas Padomju Savienības rokās.

Pēdējā laikā varēja dzirdēt daudz pārmetumu amerikāņu cietajai politikai un asajai nostājai pret komūnistiem. Tiem, kam patīk dzirdēt mīkstas un mierīgas balsis, Dallesa runa Apvienotajās Nācijās būs tieši pa prātam. Dalless uzsvēra, ka amerikāņi ir gatavi piedalīties jebkādās sarunās un ka viņi negrib nekā tāda, kas tiesīgi pieder Padomju Savienībai. Bet, lai komūnisti nesāktu domāt, ka tagad viņiem izdevies nobaidīt arī amerikāņus, Dalless pie viena minēja arī vairākus noteikumus, kas krieviem būtu vispirms jāievēro. Tikai tad varētu rnāt par sekmīgu miera sarunu uzsākšanu. Šos noteikumus neievērojot, miera sarunu uzsākšana pēc Dallesa domām, būtu vienīgi lieka laika tērēšana.

Pulcēsimies I. Dziesmu svētkos Kanadā Toronto NO 9. - 11. OKTOBRIM

LATVIJA

Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Draugi grib mūs asimilēt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.

Archibīskaps T. GRINBERGS

VECAIS STŪRGALVIS

E. GRUNDŠTEINE

Kamēr Rietumu pasaules uzmanība pievēršas Korejas kaŗa gūstekņu apmaiņai, — it kā aizmugurē ir nobīdījies pašas Dienvidkorejas liktenis. Kas notiks pēc tam? — šķiet, reti kāds jautā. Bet mums, kas esam izbaudījuši savas zemes līdzīgu likteni, ir līdzjūtībā jādomā par tautu, kuŗas būt vai nebūt problēma ir tieši tagad visvārtīgākos svara kausos.

Saceļoties tracim par pretkomūnistisko ziemeļkorejiešu gūstekņu atlaišanu un par prezidenta Rī prasībām, radio ziņojumos, kā arī dažos Amerikas laikrakstos parādījās izteicieni: Vecais stūrgalvis, austrumniecisks fanātiķis, bērnišķīgs fantasts, kuŗš cīnās, jau iepriekš kauju zaudējis. Lai saprastu austrumnieku psīcholoģiju, esot jābūt speciālistam utt.

Kas ir šis stūrgalvis? — Prezidents Singmans Rī uzaudzis Seulā, guvis anglisku izglītību, beidzis Princetonas universitāti, ir dzejnieks un filozofijas doktors. Dzīvojis Amerikā, apceļojis Eiropu, apprecējis austrieti.

Vēl vidusskolnieks būdams, Singmans kļūst par dedzīgu savas zemes patriotu. Viss viņa mūžs un daudz ciešanu ir veltīts tikai dzimtenei.

Kādreiz Koreja piederēja pie cariskās Krievijas. Rī, kā neatkarības ideju paudējs, tiek ieslodzīts cietumā, spīdzināts, dzelzs knaiblēs viņam spiestas rokas. Viņa pirksti paliek kropli uz visu mūžu. Kad Japāna pārņem Koreju, viņu no cietuma atbrīvo. Bet arī Japānas rīcība okupētajā zemē ir brutāla. Zinādams, ka ASV Japāna ir vienmēr lielākā skabarga acīs, Rī liek lielas cerības uz ASV. Pēc Pirmā Pasaules kaŗa, kad vairākas Eiropas apspiestās tautas smagās cīņās iegūst neatkarību, viņš lūdz ASV valdību viņu atbalstīt Korejas brīvības atgūšanā, bet viņam pat liedz uzstāties ar savu lūgumu Ženēvas miera konferencē. Nākot prezidentam Rūzveltam pie valsts vadības, neatlaidīgais korejietis atkārtoti klaudzina pie Sav. Valstu durvīm, bet Rūzvelts to personīgi krietni izrāj. Apzinoties, ka viņa zemei draugu pasaulē nav, Rī jau toreiz nolemj cīnīties pašu spēkiem un šinī nolūkā Korejā nodibina Nacionālo partiju, kuŗa izaug par stipru un apzinīgu spēku. Korejas nacionālisti vienlīdz nīst Krieviju, Japānu un Ameriku.

Pēc Otrā Pasaules kaŗa Singmans Rī kļūst savas zemes prezidents. Bet vai tā vairs ir viņa dzimtene, kuŗas dēļ viņš cieta un cīnījās visu mūžu? Tā ir sakropļota, pāršķelta zeme, kuŗu sirmais cīnītājs tagad grib apvienot. Savai izmocītai tautai viņš grib dot pajumti un pilntiesīgas tautas vārdu pasaules mērogā. Par to viņš tiek saukts par fanātiķi, kuŗš „cīnās kauju jau iepriekš zaudējis"... Tāds noskaņojums izpaudās pa daļai kā ASV, tā Kanadas presē. Šis kontinents, ieslīdzis savās ērtībās, liekas, ir aizmirsis pašu zemes brīvības cīņas, jo visam tak pasaulē jānotiek tā, kā to prasa augstā politika, bet ne mazu tautu labklājība. Jā, kā gan var uzdrošināties kāds stūrgalvis prasīt ko citu!

Arī mūsu valsts dzima izmisīgās cīņās, kaut gan daudzi neticēja tās neatkarības iespējām. Un vēlāk — mūsu leģionāri cīnījās, zinādami, ka krievu kolosu neuzvarēs. Bet vai tāpēc viņi ir zaudējuši? Nav pasaulē velti nesta upuŗa! Tautas ar līdzīgu likteni saprotas un augsti vērtē tos, kuŗi neliecas un kuŗiem ir tik dižs nacionāls vadonis kā Singmans Rī.

Bērni Vācijā vēl mācās latviešu skolās

Vācijas latviešu skolu stāvoklis emigrācijai izbeidzoties, ir jūtami pārveidojies. Daudzo latviešu ģimnaziju un pamatskolu vietā Vācijā ir palikusi tikai 1 latviešu ģimnazija un viena latviešu pamatskola, Augustdorfā pie Detmoldas.

Vienīgajā latviešu ģimnazijā un pamatskolā vēl mācās 90 skolēnu. Bez šīm abām skolām, kuŗās mācības notiek pēc Latvijas brīvvalsts skolu programmas, pastāv 22 papildskolas. Kā pats nosaukums rāda, papildskolas ir tātad papildus mācības iestādes tiem latviešu skolēniem, kas mācās obligātās vācu pamatskolās. Latviešu papildskolās katrā klasē ir paredzētas 100 stundas gadā un tajās māca latviešu valodu, Latvijas vēsturi un Latvijas ģeografiju. Arī šajās skolās ir ievesta liecību sistēma. Papildskolas apmeklē pāri par 210 skolēnu. Papildskolas neapmeklējošo skolēnu skaits ir 18 proc. Tas nav zems. Bet tā kā LCP latviešu papildskolu noteikusi par obligātu, tad jāmeklē ceļi un līdzekļi, kā piespiest kaunīgo latviešu bērnus skolu apmeklēt. Ceru, ka tās izdosies.

Bez latviešu ģimnazijas Augustdorfā, vēl 29 skolēni apmeklē vācu ģimnazijas.

Latviešu skolu stāvoklis ir ļoti smags. Visi skolotāji, izņemot daļēji Augustdorfas ģimnaziju un pamatskolu, Vācijas papildskolās strādā aiz tīrā ideālisma par brīvu. Tas ir liels upuris, ko mūsu audzinātāju saime nes latviešu jaunās paaudzes labā. Par to visiem latviešu skolotājiem Vācijā pienākas atzinība un sirsnīga pateicība. Izjūtams arī liels mācības līdzekļu trūkums. It sevišķi smags ir Augustdorfas ģimnazijas un pamatskolas stāvoklis. Internāta tālākai izveidošanai, tāpat mācības kabinetu ierīkošanai un papildināšanai, inventāra iegādei un arī uztura uzlabošanai, ir nepieciešami līdzekļi, vismaz DM 1000 katru mēnesi. Bet šo līdzekļu trūkst! Tā ir visu latviešu goda lieta un goda pienākums palīdzēt uzturēt vienīgo brīvajā pasaulē esošo latviešu ģimnaziju! Šajā ģimnazijā skolēni piesavinās zināšanas mātes valodā, bet vēl jo vairāk, iegūst īstu latvisku audzināšanu. — Vienīgās brīvajā pasaulē esošās latviešu ģimnazijas uzturēšanai, tādēļ vācami ziedojumi visā brīvajā pasaulē gan latviešu organizācijās, gan privāti, un iemaksājami Vācijas latviešu kultūras fondā. Šo manu ierosinājumu LCP sesija vienbalsīgi pieņēma).

Latviešu skolu materiālai atbalstīšanai ir ne mazāka nozīme, kā veco ļaužu atbalstīšanai, jo skolā aug mūsu jaunā paaudze, kas savas zināšanas reiz varēs izmantot Latvijas atjaunošanas darbā. Atbalstot latviešu skolas, mēs ziedojam latviešu nacionālās aprūpes zelta fondā neatsveŗamas vērtības. Tādēļ darīsim to katrs un ikvienā zemē!

Arī mūsu studējošā jaunatne Vācijā gaida mūsu kultūaras fonda atbalstu.

Ziedojumus var iemaksāt Vācijas latviešu kultūras fonda kasierim V. Hāzneram (21a) Augustdorf b-Detmold, Wohnlager, Lettisches Zentralkomitee, par to paziņojot arī man.

Atbalstīsim mūsu skolu un studējošo jaunatni un ziedosim ik mēnesi mūsu jaunatnes zelta fondā savu ārtavu! Ar to mēs būsim izdarījuši neatveŗamu pakalpojumu nākotnes Latvijai!

Agr. J. Daģis, LCK izgl. nozares vadītājs

LATVISKS PALDIES

visiem tiem latviešiem, kuŗi piesūtījuši savu ārtavu katastrofā cietušā A. Dizenbacha ģimenei. Sirsnīgs paldies G. Beķerim, J. Tēraudam un M. Lūsim Toronto, K. Skribim Brantfordā. Pašreiz cietušā veselības stāvoklis ir uzlabojies. Materiālo apstākļu spiests, cietušais tagad veseļojas mājās un atrodas vēl ģipsī līdz krūtīm. Ziedojumu vākšanas kollēģija lūdz ikvienu tautieti neliegt savu ārtavu šīs ģimenes atbalstam. Ziedojumi piesūtāmi — J. Treijam, 78 Coxwell Ave., Toronto, vai arī T. Rediņam, Stop 24, Scarboro.

J. Treijs un T. Rediņš

APCERĒT, PARĀDĪT UN SEKMĒT!

Latviešu Kultūras dienas Kanadā

Latviešu Kultūras dienas oficiāli ir ievadītas ar Baltijas Sporta Federācijas sarīkojumu 26. sept. Tas ir tikai ievads tām piecu nedēļu nogalēm (līdz 25. okt.), kas šogad ietilpinātas Kultūras dienu ietvaros visā Kanadā.

Lai pēc iespējas atspoguļotu šo dienu mērķi, būtu ieteicams šo laiku izmantot dažāda veida kultūrāliem sarīkojumiem. Tautieši Vācijā un Anglijā šinī ziņā ir darbojušies ar samērā labām sekmēm jau dažu labu gadu.

Praktiski Kultūras dienas iekrīt rudens sarīkojumu sezonas sākumā, kad parasti katra biedrība, nodaļa, kopa vai draudze kaut ko sarīko savas darbības atsākšanai. Tas lasījums ar vai bez citām piedevām, tā var būt arī svinīga organizācijas sēde vai skolas akts, mākslas izstāde un grāmatu skate. Tie ir veidi, kā atkarā no tautiešu skaita, organizāciju aktīvitātes u.c. apstākļiem latvieši šīs plašās zemes stūros sanāk kopā. Tā ir parastā sabiedriskās dzīves atjaunošana rudenī.

Tam visam tomēr varam piešķirt dziļāku jēgu un nozīmību, ja to izmantosim apzinīgai savas latviskās kultūras demonstrēšanai. Tas ir vajadzīgs ne tikai vietējo ļaužu informēšanai, bet jo vairāk mums pašiem ar katru gadu vairāk.

Ja šo piecu nedēļu nogalēs visās tās vietās, kur Kanadā mīt sabiedriski rosīgi latvieši un viņu organizācijas, notiktu vai nu apzinīgi plānoti Kultūras dienu sarīkojumi vai arī jau izplānotiem pasākumiem pievienotu tikai nelielu uzrunu par Kultūras dienu nozīmi, tad reizi gadā mēs būtu it kā apstājušies savā ikdienā un kaut ko pārdomājuši. Tad atklātos vecā patiesība, ka bez nacionālās kultūras nav tautas un ka blakus šķēpam tikpat nepieciešams cīņas ierocis ir nacionālās kultūras gara spēks. Pēdējam pie tam ir tā priekšrocība, ka ar to arī skaitliski mazas tautas kļūst lielas un tāpēc vien ieņem savu vietu pasaulē.

Tādēļ ir ārkārtīgi svarīgi, ka mēs apzināti un visi tieši vienā laikā pievēršamies savas kultūras apcerēšanai, parādīšanai un sekmēšanai, kā tautas grupai tas pienākas.

Te ir vārds skolotājiem, mācītājiem, rakstniekiem, mūziķiem un tēlotājiem māksliniekiem, kā mūsu kultūras gara spilgtākiem nesējiem, un tāpat sabiedriskiem darbiniekiem, kam šūpulī likta spēja citus aicināt kopā un arī kopā saturēt.

V. Upeslācis, LNAK Kult. un Izglīt. noz. uzdevumā

ORGANIZĀCIJU IEVĒRĪBAI

Lai saskaņotu sarīkojumus Toronto, visas organizācijas tiek laipni lūgtas pieteikt paredzamos sarīkojumus laikrakstam, lai varētu izsludināt sarīkojumu kalendāru.

KANADĀ

TORONTO

● TLB rīko 3. okt. biedrības telpās, 198 Osler ielā, biedriem un viesiem tējas vakaru ar nelielu programmu.

● Latviešu saimniecisko darbinieku apvienība rīko 4. okt., pl. 18 sv. Andreja baznīcā savu lekciju cikla ietvaros priekšlasījumu par māju pirkšanas un pārdošanas problēmām. Referēs E. Rīdout firmas darbinieks Arnolds Bērziņš, bet par korreferentu uzaicināts mag. iur. A. Jakāns.

● Māc. A. Čops pagājušā nedēļā salaulājis medicīnas studentu Leo Pelo ar Ilgu Ziediņu. Jaunā kundze ir pazīstamo sabiedrisko darbinieku Bertas un Pētera Ziediņa meita un nesen beigusi Kanadas māsu skolu.

● Toronto Latviešu Mednieku un Makšķernieku klubs sestdien. 3. okt. rīko pīļu medības „Rice" un „Simcoe" ezeros.

Šis ir sezonas sākums pīļu medībām Ontario apgabala dienvidus daļā, un tas izbeigsies 1. decembrī. Atļautais medījumu skaits ir 8 pīles dienā.

Stirnu medības sāksies 15. oktobrī, un tās praktiski medījamas ap 300 jūdžu ziemeļos no Toronto. Šo medību beigu termiņi, skatoties pēc apgabaliem, ir noteikti ļoti dažādi (Skat. medību kalendāru), bet kā pēdējais noteikts 25. novembris.

Pieteikšanās šīm abām medībām un tuvāka informācija pie kluba valdes locekļiem.

● Pagājušās nedēļas otrdiena Toronto bija bagāta ar nelaimes gadījumiem, kad sabraukti 7 bērni. Tikai viens gadījums ir smagāks, bet pārējie samērā viegli. Visos nelaimes gadījumos, izņemot vienu, kur braucējs apvainots par pārgalvīgu braukšanu, bērni ir bijuši paši vainīgi, jo neuzmanīgi metušies pēkņi uz ielas.

Ir radusies iespēja pasūtināt ledus cērtamās vergas zemledus makšķerēšanai, t. s. žibulēšanai (bļitkošanai) ziemā. Vergas cena apm. $3.00 - $3.50, sakarā ar pasūtinājuma daudzumu.

Pasūtinājums izdarāms līdz 15. oktobrim pie kluba valdes locekļa O. Bērziņa, 158 Westminster Ave, Toronto, telef. KE 3875, kur arī apskatāms paraugs. **Kluba valde**

● Jaunas gaidas var pieteikties pie vad. A. Siliņas, tel. KE 5851, vai v. v. I. Purvas, tel. RI 6453.

Vientuļās gaidas vai lielgaidas, kas vēlētos darboties gaidu organizācijā, savas adreses var paziņot v. v. Intai Purvai, 586 Logan Ave, Toronto.

HAMILTONĀ

● Hamiltonas Latviešu Biedrības Akadēmiskā kopa rīko Latvijas universitātes gada dienas atceri 3. okt., plkst. 8 vakarā YWCA's telpās, 17 Main St. W. E. Akadēmisko runu teiks prof. Kikauka. Sarīkojumu paredzēts kuplināt ar vokāliem priekšnesumiem, kuŗos piedalīsies Zemīte un pianiste Silkovska—Medne.

Visi akadēmiskās saimes locekļi laipni ielūgti.

ST. KATARĪNA

● DV St. Katarīnas nod. dāmu kopa rīko 4. okt., plkst. 15.00 177 Niagāras ielā Rudens modes skati ar Ellenas Pētersones modes salona un Davis Fur Co piedalīšanos. Skatē būs redzami vienreizēji Parīzes modeļi un latv. gaumē eleganti kažoki. Ieeja $1.00. Atlikums par labu grūtdieņu aprūpei.

SADBERIJĀ

● Ar septembra mēnesi Sadberijā ir atjaunotas mācības latviešu skolā, kuŗā mācās pāri par 20 skolēnu. Skolu apmeklē visu latviešu ģimeņu bērni, izņemot vienu. Skolā ar lielu dedzību strādā arī skol. J. Roziņš, kuŗam aiz muguras ir 45 skolotāja darba gadi. J. Roziņš dzīvi piedalās visos latviešu sarīkojumos un ar lielu sirsnību seko visam, kas saietās ar latviešu dzīvi. Par skolotājiem darbojas arī V. Buņķis, A. Janitāns, S.Treilons, V. Dumpis un A. Miglenieks. Skola strādā sestdienās pēc Kanadā atzītās Latviešu skolu programmas.

Skola darbojas patstāvīgi, ārpus organizācijām. Sadberijā vecāki, auto īpašnieki, noorganizējuši bērnu aizvešanu un pārvešanu no skolas.

● Sadberijas latviešu ev.-lut. draudze vasaras sezonas noslēgumā rīkoja kopīgu izbraukumu uz kādu no Sadberijai tuvumā esošiem ezeriem. Izbraukumā bija aicināti piedalīties visi Sadberijas latvieši. Skaistais laiks sekmēja izbraukuma labo izdošanos un no Sadberijas izbrauca 20 auto mašīnu. Izbraukumā piedalījās draudzes padome pilnā sastāvā, LNAK pārstāvis L. Putniņš, DV priekšsēdis E. Treilons u. c. Mācītājs E. Ķerģis pēc mazas uzrunas nolasīja savu humoristisku dzeju par aktuāliem notikumiem. Pieaugušie peldējās, bērni gāja rotaļās, bet neatlaidīgie makšķernieki izmēģināja laimi makšķerēšanā.

● Sadberijas ev.-lut. draudze šogad rīkos 18. novembra svinības, ko atbalsta visa Sadberijas latviešu sabiedrība. Programma nav vēl galīgi sastādīta, bet domā, ka bez attiecīga priekšlasījuma būs deklamācijas un koncerta programma, kuŗai kā solistu aicinās kādu viesi.

● Svētdien, 13. septembrī ukraiņiem ir sēru diena. Pirms 20 gadiem Padomju Savienība mēģināja salauzt ukraiņu tautas nacionālos centienus ar masu apcietināšanām un badu, kuŗā aizgāja bojā miljoniem cilvēku. Arī Sadberijā ukraiņi atcerējās šo dienu un rīkoja sēru aktu ar gājienu pie nezināmā karavīra pieminekļa. Šinīs piemiņas svinībās bija aicinātas arī pārējās tautības. Gājiens pa pilsētas ielām bija ļoti iespaidīgs, un tanī piedalījās arī latviešu grupa ar Latvijas karogu. Laiks bija nemīlīgs un auksts un tāpēc laikam jaunie cilvēki bija palikuši mājās. Tomēr vecie ļaudis nebija aukstuma baidījušies un pierādīja, ka vēl joprojām ir latvieši, kas saprot, ka arī piedalīšanās šādos gājienos ir propaganda mūsu dzimtenes brīvībai.

TAUTAS TĒRPU GODALGOŠANA DZIESMU SVĒTKOS

Pagājušā nedēļā Dziesmu svētku tautas tērpu godalgošanas komisija sanāca uz sēdi, lai pārrunātu tautas tērpu godalgošanas norisi. Komisiju uz Dziesmu svētku rīcības komitejas lūgumu deva Latviešu Daiļamatnieku Apvienība, un tanī piedalās E. Sīlis, R. Stāmere un H. Zichmane. Sanāksmē bija ieradies arī Daiļamatnieku Apvienības priekšsēdis H. Mercs.

Vīriešu un sieviešu tautas tērpus vērtēs atsevišķi un lielu vērību veltīs ne vien tērpu etnografiskam pareizumam, bet arī atiecīgam valkāšanas veidam. Godalgas būs novietotas publikas apskatei pirms koncerta.

Organizācijas un personas, kas nodomājušas tautas tērpu godalgošanai ziedot balvas, lūdz to darīt pēc iespējas ātrāk.

ALAs AICINĀJUMS

Apvienības Centrālās valdes kasieris lūdz nekavēties ar $1 biedru naudas gadā samaksu un iesūtīšanu. Sakarā ar Apvienības plašo darbu, kas saistās ar pierādījumu vākšanu un sagatavošanu ASV Kongresa Izmeklēšanas komitejai par Baltijas valstu pretlikumīgu inkorporāciju Padomju Savienībā, līdzekļi ir ļoti nepieciešami un ALAi citu ienākumu nav. Arī palīdzība latviešiem emigrācijas jautājumos un ASV kartotēkas iekārtošana prasa līdzekļus, tāpat darbs kultūras, aprūpes un informācijas nozarēs, jo techniskos izdevumus sedz no biedru naudu ienākumiem, neskaŗot ziedojumus speciāliem mērķiem. Lūgums visus naudas sūtījumus un jaunu biedru pieteikumus adresēt: American Latvian Association, Inc. 3220 17th Street, N.W., Washington 10, D.C., U.S.A.

PATEICĪBA

22. augustā Montreālas latviešu ev.-lut. draudzes dāmu komiteja rīkoja bazāru Montreālas Latviešu Palīdzības biedrības un DV Montreālas nodaļas kopējā sarīkojumā. Draudzes locekļi bija saziedojuši 286 priekšmetus, no kuŗiem lielākā daļa bija vērtīgi rokdarbi tautiskā rakstā.

Par bazāru ieņemtā nauda izlietota Dievgalda trauku iegādei.

Izsaku sirsnīgu pateicību Montreālas Latv. Palīdzības biedrībai un DV Montreālas nodaļai par laipno atsaucību bazāra sekmēšanā. Tāpat sirsnīgi pateicos visām draudzes dāmām par pūlēm un čaklajām rokām.

Dāmu kom. pr-ce V. Zariņa

DARBA POSMU SĀKOT

20 sept. Toronto gaidām bija svarīga diena. Meitenes un vadītājas bija pulcējušās sv. Andreja baznīcā, lai uzsāktu savu jauno darba posmu, kā to dažkārt dzimtenē darīja — ar dievkalpojumu.

Turpat mītnē pirms dievkalpojuma divas gaidas deva solījumu, bet trīs izbeidza savas gaitas gaidu pulciņā, pārejot uz lielgaidām.

Sakarā ar līdzšinējās vienības priekšnieces vad. A. Henišas aiziešanu, viņas pienākumus uzņēmusies vad. M. Šuriņa.

I. P.

GENERĀLKONSULS
Mr R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS
VILIS TOMSONS
MONTREĀLĀ, P. Q.
5210 VICTORIA AVE, APT. 16
Tel. AT 7798

LASĪTĀJU VĒSTULES

ATBILDE Dr. KAROLAM

Ar lielu pārsteigumu lasīju Dr. Karola komentāru par manu neseno rakstiņu LA vēstuļu nodaļā. Lai mēģinātu atspēkot kāda studenta novērojumus par šejienes medicīnas skolām, kuŗās Dr. Karols pats nav ne mācījies, ne arī mācījis. Tas katrā ziņā nepārliecinās mūsu jauno akadēmisko paaudzi par Latvijas ārstu augsto ētiku un profesionālajām zināšanām.

Nekad neesmu mēģinājis noniecināt Latvijas universitāti, bet, uz savas pieredzes pamata Eiropas un Kanadas augstskolās, kuŗās esmu pavadījis jau sešus gadus, varu objektīvi, ar paškritiku un bez iedomības, redzēt to, ko neredz viens otrs no mūsu vecākās paaudzes ideologiem — to starpā arī Dr. Karols: proti, ka šejienes medicīnas skolas un daudzi citi iestādījumi nav katrā ziņā sliktāki par mūsējiem tikai tāpēc, ka tie sveši vairumam no mūsu vecākās paaudzes.

Ja gribam mūsu nacionālo mantojumu — tā starpā arī LU tradicijas — paturēt dzīvas, mēs nedrīkstam sastingt tur, kur bijām pirms 13 gadiem; kas sastingst, ir drīz miris. Paškritikas, jeb kā A. Niedra teica, „sirds ignuma" — mums bieži trūkst. Bet ja arī Dr. Karolam šī ignuma ir papilnam, ir mazliet smieklīgi un nav īsti inteliģenta cilvēka cienīgi to izgāzt uz to jaunās paaudzes daļu, kas sekmīgi strādā šejienes augstskolās tā palīdzot latviešu vārdam iegūt labu skaņu, darbā parādot mūsu objektīvo vērtību, nevis akli novēršoties no dzīves īstenības un dzīvojot subjektīvās pagātnes ilūzijās.

Stud. med. P. Vasariņš

ASV PRESES BĪSTAMAIS PASĀKUMS

Katrs, kas sekojis ASV laikrakstu slejām būs ievērojis dīvaino censšanos izcelt noziedzniekus un viņu izdarības. Jo vairāk nolaupīts vai noslepkavots, jo garāki apraksti un lielāks attēlu skaits, pie kam, lielāko tiesu, tur nav nekādas nosodošas tendences, bet drīzāk apbrīnošana.

Vai nu tā ir izdabāšana publikas gaumei vai zināma veida kriminālistikas kults — tas šķiet bēdīga parādība, jo daudzus audzina banditisma garā un rāda veidu, kā viegli kļūt „slavenam."

Bostonā kāda jaunava, Mildreda Mekdonalda nesen kļuva visu laikrakstu mīlule tādēļ, ka zvērīgi noslepkavojusi kādu mazgadīgu meiteni (viņas bijušā drauga, kuŗš apprecējis citu sievieti, māsu). Šī jaunava mērķtiecīgi gatavojusies noziegumam — iegādājusies pistoli un nazi jau labu laiku pirms nozieguma, lai atriebtos par noraidīto mīlestību šādā ceļā. Mazgadīgā meitene pārsteigta vecāku dzīvoklī viena, pieciem šāvieniem nogalināta, piedevām pārgriežot rīkli, un tad pagrabā mēģināts līķi sadedzināt. Pēc izdarītās slepkavības Mildreda iegājusi krogū, apmazgājusies, iedzērusi un tad aizbēgusi uz Ņujorku, kur dažas dienas vēlāk policija viņu uz ielas aizturējusi.

Laikrastu reacija uz šo notikumu bija īpaši apbrīnojama. Par noslepkavoto un viņas vecākiem bija ievietotas tikai pirmā dienā dažas ziņas, bet tad, kad notvēra Mildredi, sākās diendienā attēlu un rakstu plūdi. Viņa esot „tik jauka meitene, ka būtu neprāts darīt tai pāri." Aprakstīja: cik reizes Mildreda mazgā matus nedēļā, ko ēd, cik labi guļ, utt.

Bija pat „iebāzti" vārdi prokuroram mutē (intervijā), ka viņš neprasīšot bargu sodu, ko tas gan vēlāk atsauca kā neizteiktu apgalvojumu.

Pēc visiem šiem mums dīvainiem sajūsmas plūdiem presē, zvērināta kollēģija tiesā tomēr inkriminēja Mildredai kvalificētu slepkavību ar iepriekšēju nolūku. Bet tad, uz viņas aizstāvja pieprasījumu, pēkšņi procesu pārtrauca, lai apsūdzēto ievietotu pāris mēnešus slimnīcā gara spēju pārbaudei. Laikraksti jūsmīgi apsveica šo spriedumu kā eventuālu iespēju Mildredai izvairīties no soda.

Amerikāņu jaunieši var mācīties, kā šaut un durt nebūt nav nosodāms darbiņš, pie tam vēl ar to var iegūt tādu popularitāti un preses mīlestību.

Varbūt tikai noselpkavotās māte domāja citādāki...

Z. K.

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka. Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

KANADAS JAUNATNE ORGANIZĒJAS

Toronto latviešu jaunatne š. g. 23. septembrī pulcējās Sv. Andreja baznīcas telpās, lai pārrunātu sadarbošanās iespējas. Bija ieradušies 41 abu dzimumu jauniešu, vecumā no 16 - 30 gadiem. Lielākā daļa no tiem jau piedalās kādā sabiedriskā pasākumā, bet bija arī daudz tādu, kas vēl nekur nav iesaistījušies. LNAK Jaunatnes Audzināšanas Padomes vārdā sanāksmi apsveica V. Slavieša. Iniciātoru vārdā sapulcējušos uzrunāja Vilis Mileiko, aizrādot, ka pēc Niagāras jaunatnes dienām radusies doma arī turpmāk pulcēties kopā. Jaunatnes pulciņi pastāv jau Savienotās Valstīs un arī Kanadā. Brunis Rubess (bija ieradies ne kā oficiāls Daugavas Vanagu pārstāvis) uzsvēra, ka jebkuŗa organizācija tikai tad var pastāvēt un sekmīgi darboties, ja tai ir ideāli, nesavtīga vadība un līdzekļi. Sekojošās pārrunās par to, vai Toronto latviešu jaunatnei vajadzīga sava organizācija, izpaudās doma, ka pastāvošās organizācijās jaunatne paliek vairāk vērotāja lomā, bet jaunatnei ir nepieciešams ievingrināties sabiedriskā darbā, tādēļ Toronto latviešu jaunatnei sava organizācija ir vēlama. Tā nepretendētu kļūt par jaunu „jumta" organizāciju, jo tādu jau diezgan, bet tās galvenais mērķis būtu latviešu jaunatnes vienotība un latviskuma saglabāšana. Darbība izpaustos priekšlasījumu, diskusiju un pašdarbības veidā. Uzsvēra arī tautisko tradiciju pareizu saglabāšanas nepieciešamību. Pagaidu valdē ievēlēja Vili Mileiko par priekšsēdi un V. Bebri, N. Jozāni, H. Puķīti un I. Bergholci par locekļiem. Statūtu izstrādāšanai ievēlēja V. Mileiko, B. Rubesu un E. Tanni. Nolēma, ka nākošā sanāksme notiks pēc apmēram viena mēneša un tiks izziņota laikrakstos.

DAUGAVAS VANAGI

ZIEDOJUMI

DV Toronto nodaļai ienākuši šādu pers. ziedojumi: Sukse Alfons un Ludmila $6.00; Sukse Alīne — $3.00; Sproģis Arturs un Berta — $6.00. Kopā $15.00.

DV Toronto nod.

SAŅEMTĀ ZIEDOJUMA SADALE APRŪPĒJAMIEM

Kamišs Jānis, Freiburg, Leinhaldenweg 24, 40 DM — invalids, vienreizējs pabalsts.
Mūrnieks Edgars, turpat, 60 — invalids, vienreizējs pabalsts.
Velmers, Kārlis, turpat 30, invalids, neredzīgs, pabalsts.
Jaunveits Erika, Augustdorfā, 30, bārene, drēbju iegādei.
DV Lībekas nodaļai 60, mirušā A. Berka apbedīšanas izdevumu segšanai.
Treijas Elza un Ina, Augustdorfā 82, skolnieces apmeklē ģimnaziju., Augustdorfā, vienreizējs pabalsts.
Laikrakstam Latvija 119.00, par 34 laikraksta eks. slimnīcā esošo tautiešu vajadzībām.
Ancāns Boļeslavs, Langendamm, Kr. Nienburg—Weser, Kurhaus 30. DM, tbc slims, vienreizējs pabalsts.
Beķeris-RichZards, München 54, Seehammerstr. 4 100.00, slims, pabalsts drēbju iegādei.
Šmits Leonhards, Heilstatte Huntlosen bei Oldenburg 100.00, tbc slims, drēbju iegādei.
Vairogs Emils, Feldheide 27, Meiderich. — Duisburg 100.00, invalids, drēbju iegādei.
Dišlers Pēteris, Donaustr. 5, 1-9, Dillingen, Donau 60.00, dēls tbc slims atrodas sanatorijā.
Sternbergs Alfreds, Augustdorfā 30.00, invalids, tbc slims, vienreizējs pabalsts sakarā ar braukšanu uz sanatoriju.
Valvads Jāzeps, Lūbeck, Marli Str. 50.00, invalids, pabalsts drēbju iegādei.
Tīdmans Vilhelms, Augustdorfā 40.00, tbc slims — apavu un veļas iegādei.
Vaivads Jāzeps, Lūbeck, Marli Str. 120.00, invalids, pabalsts kurpnieka darba rīku iegādei.
Blūmentāls Daumants, Lager Ohmstede, Oldenburg, i. O. 30.00, tbc slims, drēbju iegādei.
Birgers Jānis, turpat 25.00, slims, uztura iegādei.
Jansons Osvalds, turpat 80.00, invalids, drēbju iegādei.
Tolēns Ana, Eggerstedter Str. 10 Pinneberg bei Hamburg 50.00, kar. atraitne, briļļu iegādei un zobu labošanai.
Bezbaile Karlīne, Meisenweg 9, Geestacht-Elbe 50.00, kaŗā zaudējusi dēlu un vīru, pabalsts mēteļa iegādei.
Strautmanis Alberts, Steinle Str. 25, Weilheim-Obb. 50.00, zaudējis dēlu, vienreiz. pab.
Markevics Jēkabs, Celle, Im Rothel 51 30.00, vienreizējs pabalsts.
Ingists Jūlijs, Landeskrankenhaus, Haus 4-39, Neustadt-Holst. 80.00, tbc slims, drēbju iegādei.
DV Lībekas nod. kpt. V. Lejvalda ģimenei 100.00, abu pasaules kaŗu kpt. V. Lejvalda apbedīšanas izdevumu segšanai.
Kopā DM 1.546.00.
Augustdorfā, 15. sept. 1953. g.

V. Janums, valdes priekšsēdis

LŪDZAM ATSAUKTIES:
1. Radziņa kungu Toronto,
2. Ivaru K. kungu, agrāk dzīvojis Kenorā, Ontario,
sakarā ar 18.4.53. darījumu grāmatnīcā.
VALTERA ZIEDIŅA grāmatnīca
218 Greenwood Ave. Toronto
Tel.: GL 8646

Ziedosim stundas algu trūkumcietējiem

Ziedojumi iemaksājami DV Kanadas valdes kasierim Mr. A. Putniņam 280 Wrigth Ave. Toronto, Ont., vai vietējās Daugavas Vanagu nodaļās

Rakstnieku dienas Mančesterā, ASV

13. SEPTEMBRĪ RĪKOJA BOSTONAS LATVIEEŠU EV.-LUT. DRAUDZE KOPĀ AR LATVIEŠU PRESES BIEDRĪBU

No kr.: E. Ķezbere, G. Saliņš, Saliņa, R. Gāle, Ozola, H. Moors, LPB priekšnieks O. Liepiņš, J. Liepsala, Mančesteras draudzes pr-ks J. Binders, M. Urnežus, pianiste M. Eferte, K. Dāle, F. Freidenfelds un māc. N. Ozols.

Dubultkvarteta dziedonis P. Meirāns savā mašīnā no Bostonas aizveda uz Mančestru sarīkojuma dalībniekus: Olg. Liepiņu, LPB prku, dzejn. un dzied. Mariju Urnežus-Lambergu, veclatv. dzejn. Fr. Freidenfeldu, māc. N. Ozolu un pianisti M. Eferti.

No Ņujorkas Mančesterā viņiem pievienojās Karola Dāle, Rita Gāle, Elza Ķezbere, Irma Liepsala, Henrijs Moors un Gunārs Saliņš.

Māc. N. Ozols atklāja sarīkojumu, uzsvērdams, ka rakstnieku darbos svešumā glabājas tautas dvēsele.

Olg. Liepiņš referēja par temu: „Daži nacionālisma un sociālisma jautājumi mūsu literātūrā," iztirzādams mūsu literāros virzienus.

Karola Dāle izteiksmīgi deklamēja savus jaunākos dzejoļus ar filozofisku ievirzi. Sekoja Elza Ķezberes mūzikālie panti. Irma Liepsala lasīja savu jaunākā darba fragmentu. Mīlestības dzejoļus skandēja Marija Urnežus, bet Fricis Freidenfelds meistariski deklamēja savus humoristiskos dzejoļus.

Stāstu par laikmetīgu tematu nolasīja H. Moors.

Patriotiskus dzejoļus lasīja jaunākie autori — Rita Gāle un Gunārs Saliņš.

Rakstnieku dienu ar mūzikāli—vokāliem priekšnesumiem tikami rotāja pianiste M. Eferte un dziedone Marija Urnežus.

Beigu vārdus teica draudzes prks Binders, patēikdamies sarīkojuma dalībniekiem un izceldams gara kultūras nozīmi.

Sekoja saviesīgs vakars, pēc kura tautietis Bērziņš cieminus aicināja savās viesmīlīgajās mājās, kur viņus sirsnīgi sagaidīja namamāte.

RADĪS ZINĀTNISKU INSTITŪTU

baltiešu un ukraiņu kultūras pētīšanai Sav. Valstīs

Seton Hall (Ņūdžersijā) universitātes prof. Manuela Heršdorfera vadībā 20. septembrī Ņujorkā pulcējās latviešu, igauņu, lietuviešu un ukraiņu zinātnieki un organizāciju pārstāvji, lai izraudzītu organizācijas komiteju, kas veiks nepieciešamos priekšdarbus Baltijaš tautu un ukraņu zinātniska institūta radīšanai, šo tautu kultūras, vēstures un politiskās dzīves pētīšanai un saglabāšanai.

Par latviešu pārstāvjiem organizācijas komitejā izraudzīja Latviešu informācijas centra priekšnieku Albertu Kalmi, prāv. J. Ķullīti, Latvijas akadēmisko mācības spēku organizācijas priekšnieku un ALAs pārstāvi šinī sanāksmē prof. P. Stracu, bet par sekretāru Amerikas Latviešu Studentu Apvienības priekšnieku Dr. J. Skrundēnu. Organizācijas komiteja darbosies prof. Manuela Heršdorfera vadībā.

Latviešu informācijas centrs prof. M. Heršdorfera uzdevumā aicināja Ņujorkas un tās tuvākā apkārtnē dzīvojošos latviešu, igauņu un lietuviešu zinātniekus un organizāciju pārstāvjus, lai brīvās pārrunās izteiktu savas domas par vajadzību un iespēju vadīt zinātnisku pētīšanas un mācības darba institūtu, kuŗa uzdevums būtu apzināt un pētīt minēto tautu kultūras dzīvi un tās vēsturiski politisko nozīmi, lai iegūtos materiālus saglabātu šo tautu pastāvīgai dzīvei un brīvās pasaules civilizācijai. Par ukraiņu piedalīšanos bija rūpējies prof. M. Heršdorfers. A. Kalme 46 dalībnieku sanāksmei paskaidroja par iespēju šāda institūta radīšanai pie kādas no ASV universitātēm, ja prof. M. Heršdorfers gūtu pārliecību, ka minētais institūts attiecīgajām tautām būtu vajadzīgs un nozīmīgs, un ka sanāksmes dalībnieki to vēlas, runājot savu pārstāvēto organizāciju vārdā.

Problēma par sistēmatisku tautu un viņu nacionālās kultūras iznīcināšanu ir tagad kļuvusi par morālu un politisku problēmu brīvās pasaules cvīlizācijai," teica A. Kalme, „tādēļ saglabāt šo tautu kultūru nozīmē reizē cīnīties arī par šo tautu brīvību."

Prof. M. Heršdorfers savā uzrunā sapulces dalībniekiem izskaidroja iespēju un nozīmi institūta izveidošanai, aizrādot, ka šim institūtam vajadzētu būt ar akadēmisku statūsu, t. i. šī institūta studentiem būtu tiesības iegūt diplomus, ko atzīst augstskolas brīvajā pasaulē. Tādēļ institūtam jābūt kādas universitātes sastāvdaļai. Šo praktisko jautājumu izkārtošanu veiks organizācijas komiteja prof. M. Heršdorfera vadībā.

„Bet tas būs iespējams, tikai tad, ja visiem būs savstarpēja uzticība un apziņa par vienu kopēju mērķi un uzdevumu, kas rodas no mūsu kopējās cīņas par tautu brīvību savaş kultūras kopšanai un saglabāšanai brīvās pasaules civilizācijā," teica prof. M. Heršdorfers.

Prof. M. Heršdorfers ir Seton Hall universitātes matēmatikas profesors. Viņš aktīvi seko komūnistu okupēto tautu kultūras dzīvei un palīdz šo tautu akadēmiskai saimei rast iespēju darboties savu tautu labā.

Pie Seton Hall universitātes pastāv atsevišķs institūts Tālo Austrumu apstākļu studijām. Sanāksmes dalībniekus sveica ar uzrunu šī institūta direktors Dr. Pan. Tāpat arī pie universitātes darbojas institūti italiešu un īru kultūras pētīšanai un saglabāšanai.

Ko dzirdēsim DZIESMU SVĒTKOS?

Komp. Valdemārs Linde

No visiem Kanadas latviešu Dziesmu svētku virsdiriģentiem Valdemārs Linde ir visjaunākais un, šķiet, arī vismazāk pazīstamais. 1942. gadā Latvijas konservātorijā prof. J. Vītola kompozicijas klasi beidza apdāvināta mūziķu trijotne: Alb. Jērums, Ed. Šēnfelds un V. Linde. Ne tikai Jērumam, bet arī abiem pārējiem tagad izkristallizējies savs nozīmīgs vārds jaunākajā latviešu mūzikā. Īsi pēc konservātorijas beigšanas V. Lindi aicina par Ventspils tautas konservātorijas direktoru, kur viņš līdz pat Kurzemes pēdējām dienām veic iespaidīgu organizātora un paidagoga darbu. Tad ceļi viņu ved uz Zviedriju, vēlāk uz Kanadu, kur grūtā fiziskā darbā paiet ikdiena. Tomēr V. Linde nenokaŗ galvu — runā maz, dara iespējami daudz un tagad Niagarā un St. Katarinā noorganizējis un sekmīgi vada lielāko Kanadas latviešu vīru kori. Arī Dziesmu svētkos V. Lindes virsdiriģenta zizlim uzticēts vīru koris, un šejienes klausītāji pirmo reizi dzirdēs viņam tik raksturīgo, izteikti liriski komponēto dziesmu vīra kŏrim — Ardievas, kas, liekas, koristiem arī būs cietākais rieksts visā Dziesmu svētku programmā.

Ž. Unāms

UZ GRŪTA CEĻA

SMAGAS ĒNAS LATVIJAS ATBRĪVOŠANAS KOMITEJAS EIROPAS CENTRA SESIJĀ

III

PAZUDUŠI NACIONĀLIE UZDEVUMI

Nacionālie un nacionālpolitiskie uzdevumi emigrācijā tiešām ir loti svarīgi. Tie varētu vienot un saturēt kopā visus latviešu emigrantus kā nāciju. Nacionālpolitiskie uzdevumi varētu dot saīgušiem un piegurušiem jaunu dzīves saturu un mērķi. Tie varētu spārnot latviešu nacionālo domu, atraisīt ticību sev un nākotnei. Šāda nacionālo uzdevumu daļa ir arī LAK-EC, un to vada plkv. V. Janums. Tāpēc ar interesi gaidījām pārskatu par nacionālo uzdevumu daļas darbību. Bet tie, kas kaut ko gaidīja, piedzīvoja vilšanos, vismaz nacionālo uzdevumu bērķu nozīmē. Daļas vadītājs ziņoja tikai par pasaules dažādo valstu bruņoto spēku samēriem un attiecībām. Par to ir daudz, loti daudz līdz šim rakstījuši gan speciālie, gan vispārējie informācijas izdevumi. Kurus šis jautājums tikai drusku ir interesējis un kuŗi attiecīgos izdevumus lasījuši, tiem pārskats nesniedza nekā jauna, atskaitot varbūt tikai to, ka arī Rīgā esot viena latviešu divizija, kuŗas komandējošā sastāvā daudz krievu virsnieku. Bet vai kara laikā nebija vairākas latviešu divizijas, vismaz vārda pēc?

Vai latviešu nacionālie uzdevumi emigrācijā sedzas ar sarkanās Ķīnas vai Čechoslovakijas divizijų uzskaitījumu? Var saprast, ka LAK-EC'am būtu vajadzīga militārā informācijas nozare un ka to loti labi varētu vadīt spējīgs pulkvedis; var saprast arī, ka militārās informācijas nozari taktisku iemeslu dēļ var saukt citā vārdā, kauču par nacionālo uzdevumu daļu, bet kur tādā gadījumā paliek īstie nacionālie un nacionālpolitiskie uzdevumi? Kas rūpējas un kas strādā pie tiem? Par to LAK-EC'a sesijā nedzirdēja neviena vārda.

Diezgan konstruktīvi un ierosinoši bija sastādīts izglītības daļas pārskats (K. Dzilleja Zviedrijā) par emigrācijas izglītību un latviešu skolām. Turpretim no aprūpes daļas pārskata (A. Bulle Anglijā) bija secināms, ka LAK-EC's sevi uzskata par jumta organizāciju un lepojas ar tajā ietilpstošo organizāciju spalvām. LAK-EC'a budžets ir daudz par mazu, lai šī organizācija varētu izdarīt kādu tiešu aprūpes darbu. Tāpēc A. Bulles sniegtais pārskats attiecas galvenokārt uz Daugavas Vanagu aprūpes darbu. Nelaimīgā kārtā Daugavas Vanagu un ALA's kongress ir noticis iepriekš, un tur sniegtie aprūpes darba pārskati ir arī iespiesti presē, kuŗus pārskata sniedzējs lieku reizi tikai atkārtoja.

APVIENOŠANĀS CEĻŠ IR GRŪTS

Daudz pārrunu un laika sesijā aizņēma jautājums par latviešu globālās pārstāvības organizēšanu. Arī tas šodien ir svarīgs jautājums. Ierosinājums šai lietā nācis no Amerikas Latviešu Apvienības. LAK-EC's tāpēc, ierosinājumu apsverot, ar šo jautājumu bija jānodarbojas jau 1952. g. delegātu sanāksmē un pieņēmis arī 6. p. ietvertu rezolūciju, kas tomēr bija tā formulēta, ka apvienošanos veicināt nevarēja. Jāievēro, ka LAK-EC's ir nodibināts, lai tas varētu kļūt par zināmu centienu, morālisku un sabiedrisku aizmuguri. Arī šī doma bija sasteigti dzimusi no kādas nepareizi iztulkotas vispārējās politikas norises, bet reizi ievadīta, tā ir izlauzusi ceļu uz savu pozitīvo mērķu meklēšanu. LAK-EC'a ierosinātāji bija domājuši, ka tā darbībai būtu mazāk iekšpolitisku šķēršļu, ja to atbalstītu aktīvie politiķi, bet kam pašiem pagaidām nav lielas sabiedriskās aizmugures. Tā radās doma par bijušo politiķu iesaistīšanu šai jaunajā Eiropas jumta organizācijā, attiecībā kā 1:3. Tāpēc arī par projektējamo globālo latviešu pārstāvības organizēšanu LAK-EC'a 1952. g. sesijā Londonā bija pieņemts lēmums, ka ir „nepieciešams", lai arī citu kontinentu apvienības savā sastāvā pieaicinātu politisko partiju pārstāvjus". Šāda Eiropas centra vienošanās ar politiskajām partijām un trešdaļas vietu piešķiršana tām bez emigrantu pilnvarojuma vēlēšanās, radīja daudzus iebildumus. Prasība, lai arī citi kontinenti rīkojas tāpat, būtu liels šķēršlis globālās pārstāvniecības nodibināšanai. 1953. gada sesijā LAK-EC's tāpēc visus iepriekšējos noteikumus par politisko partiju piesaistīšanas nepieciešamību nostrīpoja un radikāli grozīja savu iepriekšējo lēmumu. Teorētiski ar to ir sperts jūtams solis uz priekšu latviešu globālās organizācijas jautājumā. Bet tīkai teorētiski. Tā drīzāk ir dažādu runasvīru iespēja sanākt kopā un nosēsties pie viena galda, blakus vai iepretim, tas nav svarīgi. Bet daudz svarīgāki gan ir tas, ka bez ģenerāļiem jāapvieno arī kareivji, jāapvieno un kopējam mērķim jāpulcē arī tauta. Kas ir darīts šajā virzienā? Vai kā pretstats tam nav piem. šāds avīžu ziņojums no Austrālijas: Sidnejā ar tuvāko apkārtni esot apm. 5000 latviešu, Melburnā nedaudz mazāk. Bet kad abās šais vietās sasauktas latviešu sapulces to apvienošanai, tad vienā ieradušies 37, bet otrā 54 latvieši. Vai tas nebūtu pietiekams iemesls vadītājām personām grozīt savu taktiku un nospraust tādus nacionālpolitiskus mērķus, kam ir saturs un kas var piesaistīt arī tautu?

NEMIERĪGIE ZVIEDRIJAS LATVIEŠI

Bet vispirms ar apvienošanos nebūt tik gludi neiet pašā Eiropā. Zviedrijas latvieši vēl nav atraduši ne piemērotu veidu, ne arī praktisku ieklaušanos LAK-EC'ā. Tas nozīmē, ka latviešu „vadoņi" Eiropā vēl nav varējuši nosēsties pie viena galda. Iepriekšējā LAK-EC'a sesijā piedalījās Zviedrijas organizāciju pārstāvji, kas bija ieguvuši mandātus organizāciju sarunu veidā, arī politisko partiju pārstāvji. Un tur kāds Zviedrijas pārstāvis (J. Andersons) tad bija varējis ziņot, ka „Zviedrijā patiešām ir notikusi vienošanās no sienas līdz sienai!" Turpretim šī sesija rādija, ka Zviedrijā ir notikusi šķelšanās no sienas līdz sienai, ka viens spārns un viena padome (ZLNP) un politisko partiju pārstāvji uz šo sesiju nesūtīja nevienu delegātu, tātad LAK-EC'u ignorēja, un otrās padomes (ZLCP) pārstāvjus, kas bija ieradušies, sesija neņēma pretim kā pilntiesīgus delegātus, bet to pilnvaras nobalsojumā atzina tikai vienai sanāksmei. Šai jautājumā attīstījās vairākkārtīgas un pat skarbas debates, un nevar teikt, ka sesijas delegāti visi būtu gājuši objektīvu un lietišķu sadarbības ceļu. Nepārprotami, še spēlēja zināmu lomu arī aizkulises un dažādu politisko mērķu ēnojumi. Zviedrijā šajā vasarā notika divu padomju vēlēšanas, kas abas reflektēja būt par Zviedrijas latviešu pārstāvētājām LAK-EC'ā. Apvienoties, lai būtu viena zemes pārstāvība, Zviedrijas latvieši nebija varējuši. Zviedrijas latviešu nacionālās padomes vēlēšanās bija piedalījušies 423 latvieši. Šī grupa bija arī diezgan ciešā kontaktā ar politiskajām partijām. Zviedrijas latviešu centrālās padomes vēlēšanās piedalījušies 1286 latvieši, tātad trīs reiz vairāk. Tāpēc šīs padomes delegātu (J. Landorfs un A. Kroders) pielaišana tikai vienai sēdei un neievēlēšana nekādos amatos izskatījās pēc neveiklas demonstrācijas, it sevišķi tādēļ, ka latviešu centrālās padomes locekli Mildu Salnāju, kas uz sesiju nemaz nebija sūtīta, bet bija ieradusies tur tīri privāti kā žurnāliste, ievēlēja pat nākamajā prezidijā. Neveiklība kļūst vēl lielāka, ja ievēro, ko M. Salnājas pārstāvētās organizācijas ar rakstu bija ziņojušas Eiropas centram. (Turpinājums sekos).

CEĻA VĀRDI

Sirdij ir savi iemesli, kurus prāts nesaprot.
Paskāls

Ja mana mācība par dvēseles nemirstību ir bijusi patiesa, esmu ieguvis visu, bet ja arī būtu maldījies, tomēr man būs bijusi tā priekšrocība, ka esmu varējis ar patietību nest visas dzīves nelaimes. Sokrats

Mācies no citu kļūdām — tavs mūžs nav pietiekami šaurš, lai tu visas tās varētu izdarīt pats. Goete

Mēs nevaram atbrīvoties no kādas domas, nolemjot par to vairs nedomāt. Mēs varam no tās atbrīvoties tikai tādējādi, ja atrodam kādu citu domu, ko likt tās vietā. Ch. Kingslejs

TULŪZA — LOTREKA IZSTĀDE TORONTO

19-tā gadsimteņa Parīzes prieki un ūztraukumi pašreiz skatāmi Toronto mākslas mūzejā, kur atklāta Henrija Tulūza—Lotreka gleznu un litografiju izstāde, kas beigsies 18. oktobrī.

Izstādē redzami pavisam 363 darbi, starp tiem sekojošas slavenas gleznas: „Au Moulin Rouge", „Jane Avril", „Yvette Guilbert" un „La Danse au Moulin-Rouge". Tās attēlo jautrās Parīzes 19. gadsimta dejotājas, klaunus, cirkus zirgus, koristes un sajūsmināto pūli, kas dzīvoja Parīzē tanī laikā. Lielāko eksponātu daļu sastāda litografijas un plakāti no Ludviga Šarela kollekcijas, kuŗus Kanadā izstāda Otavas nacionālās galerijas protektorātā. Šī izstāde iezīmē Toronto gālerijas rudens sezonas atklāšanu un rādās būt lielākā izstāde tuvāko mēnešu laikā.

Īpašu vietu izstādē ieņem piecas gleznas, no kuŗām četras darinājis pats Tulūzs-Lotreks, bet vienu viņa laika biedrs „punktinieks" Serats. Par vienu no visslavenākām un vispazīstamākām gleznām, kas redzamas izstādē, uzskatāma „Fernando cirkū", ko aizdevis Čikāgas mākslas institūts. Šī glezna neskaitāmas reizes jau reproducēta un parāda, kā to spēj vienīgi Tulūza-Lotreks, cirkus dzīves uztraukumu, aizrautību un bezkaunību. Izstādi ieteicams apmeklēt katram mākslas mīļotājam.

KANADA VAIRĀK IMPORTĒ NEKĀ EKSPORTĒ

Pēc Otavas statistiskiem datiem Kanada š. g. jūlija mēnesī ievedusi preces par 407.600.000 dolariem, bet izvedusi par 398.300.000. Imports pārsniedzis eksportu par 9.300.000 dol. Pavisam š. g. pirmajos mēnešos eksportēts par 206.-200.000 dol. mazāk nekā importēts. Pagājušā gadā turpretim eksports pārsniedzis importu par 203.-400.000 dolariem.

Kopsummā šais 7 mēnešos importētas preces par 2.624.200.000 dolariem, bet eksportēts par 2.418.-000.000. Preču eksports uz ASV pieaudzis loti niecīgi, turpretim imports ap 20. proc. Tirdzniecībā ar Lielbritaniju pieaudzis kā eksports, tā arī imports.

Salīdzinājumam atzīmējams, ka visā 1939. gadā Latvijas imports sasniedza 224.700.000 latu, bet eksports — 227.000.000. Rēķinot dolara vērtību aptuveni līdzīgu 5 latiem, redzams, ka Latvijas preču apgrozība bijusi 1—2 proc. no Kanadas.

ATJAUNOJIET
LATVIJA AMERIKĀ
ABONEMENTU,
lai nerastos traucējumi
laikraksta piegādāšanai laikā.
APGĀDS

SAVIENOTĀS VALSTĪS

ŅUJORKĀ

Visiem mūsu mūzikas draugiem vēl labā atmiņā ir palicis pag. gada rudenī Karnegi zālē, Ņujorkā notikušais baltiešu simfoniskais koncerts. Tā bija pirmā reize, kad latvieši, lietuvieši un igauņi tik plaši varēja reprezentēties amerikāņu publikas priekšā ar savu simfonisko mūziku. Šis koncerts bija spožs sasniegums mūsu kultūras propagandas darbā.

Bet ko daudzi nezina, ir tas, ka šis koncerts ir sagādājis smagus financiālus zaudējumus koncerta ierosinātājai un organizētājai Valerijai Tislavai. Viņa ir Amerikā dzimusi lietuviete un viņa vada savu koncertu aģentūru. Financiālā neveiksme tozmēr nav mazinājusi viņas entuziasmu. Tislavai tagad ir padomā noorganizēt operas izrādi ar lietuviešu, latviešu un igauņu mākslinieķiem. Dziedātājiem operas būtu jādzied oriģinālvalodā. Šāds operaş uzvedums varētu notikt Bruklīnas Mūzikas akadēmijā nāk. gada pavasarī, pēc kam izrādes varētu atkārtot citās pilsētās, kur atrodas lielākas baltiešu kolonijas. Jācer, ka šim pasākumam būs lielāka sabiedrības atsaucība.

Daugavas Vanagu vīru koris Ņujorkā visu vasaru turpināja mēģinājumus, lai sagatavotu jaunu programmu, ar kuŗu tas cer uzstāties Ņujorkā un citās pilsētās, Programmā uzņemti vairāki jaundarbi. Korim pievienojušies daži jauni dziedātāji.

Draudzes jaukts koris diriģenta B. Skultes vadībā cītīgi gatavojas J. Vītola piemiņas koncertam, kas notiks šoruden Ņujorkā. Tālāk koris nodomājis sagatavot kādu lielāku darbu, ko atskaņos baznīcā. Ziemassvētkos. Lieldienās koris atkārtos Mocarta Rekviēmu.

Daudzi no Ņujorkas dziedātājiem gatavojas apmeklēt Kanadas dizesmu svētkus.

BOSTONĀ

Bostonas Latviešu Jaunatnes Apvienība kopā ar Kristīgo jaunatnes pulciņu rīko Bostonā 10. 11. un 12. oktobrī jaunatnes dienas. Referātus nolasīs plkv. Galindoms un ALA's vicepriekšsēdis G. Šmits. Paredzēts rakstnieku rīts un jaunatnes teātŗa izrāde.

GRAND RAPIDI (MICH.)

Latviešu ev.-lut. Vienības draudzes locekļu pilnsapulcē ievēlēja Bēŗu fonda vadību, revizijas komisiju un dāmu komiteju. Starp citu atzīmējami pieņemtie noteikumi, ka revīzijas komisija turpmāk būs tiesīga revidēt visus pie draudzes pastāvošos institūtus: draudzes padomes darbību, bēŗu fondu, svētdienas skolu un dāmu komitejas darbību. Bēŗu fondā ievēlēti: M. Stagars, Arv. Zirnis, A. Hildebrants. Revīzijas komisijā: K. Krūmiņš, M. Brants, K. Kalvāns. Dāmu komitejā: Z. Vēliņa, E. Medne, M. Kukaine, E. Hildebrante, O. Kalnraupa, E. Doniņa, Z. Birzniece, A. Stagara, A. Zirne, L. Krūmiņa un M. Lazda. Svētdienas skolas darbā iesaistījies bij. Rīgas pamatskolas pārzinis P. Kļaviņš, kas nesen pārcēlās uz dzīvi Grand Rapidos. Draudzes rīkotais bazārs sakarā ar Dziesmu svētkiem Kanadā pārcelts no 11. oktobŗa uz 18. oktobri.

Grand Rapidu latviešu biedrība gatavojas mūsu valsts dibināšanas atceres svētku sarīkojumam, kad notiks svinīgs akts, Latvian Trio koncerts, piedaloties arī dziedonei E. Reinvaldei no Kalamazū. Sarīkojums paredzēts 14. novembrī Sieviešu literārā kluba telpās, Seldona ielā 61 S.E.

Vienības draudzes dievkalpojums 4. oktobrī izņēmuma kārtā notiks Reformātu baznīcā, Denis un Ermitāžas ielas stūrī. Pēc dievkalpojuma turpat draudzes locekļu sapulce. Dievkalpojuma sākums parastā laikā, plkst. 3 pp. Atzīmējams, ka baznīca piedāvāta pirkšanai Vienības draudzei un tās sākuma cena bija noteikta uz $35.000, bet tagad jau noslīdējusi uz 28.000 dol. Baznīcas un mācītājmājas stāvokli pārbaudījis latviešu architekts un vairāki būvtechniķi, kas atzinuši varbūtējo pirkumu par loti izdevīgu.

TOLEDO (OHIO)

Toledo latviešu pulciņš nav liels un nedaudz pārsniedz 20 ģimeņu. Tautieši šinī pilsētā visvairāk saradušies no laukiem un, jāsaka, ka darba un dzīves apstākļu ziņā neviens nav vīlies. Materiālā ziņā dzīve visiem gājusi augšup, un apm. viena trešā daļa jau iepirkusi savas mājas, par auto mašīnu nemaz nerunājot, kas ir gandrīz katras ģimenes īpašumā. Kaut gan izpeļņa ir samērā laba, tā svārstās ap 2 dol. stundā un dažam pat to krietni pārsniedz, latviešu pieaugums šeit bijis niecīgs. Tautiešus vairāk pievilkuši lielāki centri Ohaio un Mičigēnas valstī. Sabiedriskā rosība samērā klusa, lai gan tiek atzīmēti gandrīz vai visi izcilākie notikumi mūsu valsts dzīvē un svētki, ar kuŗiem saistījās latviešu dzīves ritums un senās tradicijas. Pēdējā laikā no Merilandes valsts uz dzīvi Toledo ieradies Paulis Miezītis ar ģimeni.

DEFIANSE (OHIO)

Šinī piltēsā nu jau kādus 3 gadus dzīvo un strādā EEdgars Petrītis, ar ģimeni, kas šeit iepircis māju un strādā General Motor fabrikā, kur samērā laba izpeļņa un darbu varētu atrast arī citi latvieši, ja kādam būtu interese uz šo vientuļo stūri braukt. Petrīšu ģimenē aug krietns bērnu pulciņš un darba apstākļi spieduši iegādāties veselas trīs automašīnas, no kuŗām divas gan maksājušas krietni zem 100 dolariem. Ar pēdējām gan tālākā ceļā esot bīstami doties, kā to paskaidro pats šo „spēkratu" īpašnieks, lai neriskētu palikt kaut kur ceļmalā. E. Petrītis ar humoru piezīmē, ka Defiansē „visi" latvieši simtprocentīgi esot māju īpašnieki, bet auto skaita ziņā pat 300 proc.... Ed. Petrīša adrese: Mr. E. Petritis, 719 E. Second St. Defiace, Ohio. V. Zirnītis

Latviešu sestdienas skolai, kuŗā iepriekšējā gadā mācījās pāri par 100 bērnu, tagad radušās zināmas grūtības telpu jautājumā. Līdz šim telpas skolas vajadzībām laipni atvēlējusi amerikāņu ev.-lut. baznīcas vadība savā draudzes mājā. Šinī vasarā vecā draudzes māja tika noplēsta un tās vietā uzcelta jauna. Jācer, ka arī latviešu sestdienas skola varēs šīs telpas izmantot un, ka jautājums drīzumā atrisināsies pozitīvi. Skolu vada P. Lībants.

V. Z.

FARELĒ NODIBINĀTA JAUNA DRAUDZE

Redakcijai piesūtīts šāds paziņojums:

„Fareles veco ļaužu mītnes nepamierinātie latv. ev.- lut. draudzes locekļi — tie, kam 29. jūlijā Fareles ev.-lut. draudzes pārvaldes un revīzijas komisijas vēlēšanās, pretēji īstas kristietības, patiesības un demokratiskās baznīcas satversmes garam, tika liegtas balstiesības, š. g. 22. augustā sanāksmē, saskaņā ar mācītāja A. Abakuka norādījumiem, nodibināja Fareles latv. ev.-lut. Dievgaldnieku kopu. Ievēlēja kopas pārvaldi un revīzijas komisiju. Pārvalde konstruējās šādi: priekšn. J. Būmanis, vietn. K. Rozenbergs, sekr. E. Briedis, kasieris E. Krastiņš un mantz. P. Vīksna. Revīzijas komisijā — prks A. Bergmanis, sekr. A. Golvers un loceklis P. Kalvītis. Kopā pašreiz 122 locekļu. Pie kopas nodibināta dāmu komiteja ar 20 locelēm, kuŗas izvēlēja valdi. Valdes sastāvs — priekšn. E. Būmane, 1. vietn. O. Krebse, 2. vietn. M. Pelčera, sekr. A. Burva, kas E. Baranova un mantz. E. Auna. Dāmu komiteja uzsākusi rosīgu aprūpes darbu.

Kopas pārvalde griežas ar sirsnīgu lūgumu pie visām organizācijām, draudzēm, mācītājiem un tautiešiem neliegt savu atbalstu kopas aprūpes darbam. Ziedojumi adresējami Jūlijam Būmanim, Varel i. Oldb. Altersheim, Bl. 5 — 65, Germany. **J. Būmanis, Kopas priekšs. E. Briedis, sekretārs"**

CIK GALVU, TIK DOMU

7.

JĀNIS UN MĀRA MĀKSLAS IZSTADĒ

Māra saka Jānim tā: „Šodien iesim mūzejā skatīt mākslu lietišķo, dvēseli kas apgaro!"

Jānis skata bojevikus — vecmeistaru tēlus plikus, formas graciozi baltās, gleznās trieptās, tēlos kaltās.

Māra plikņus neatzīst un aiz dusmām pušu plīst, bar tā Jāni vienā laidā, ko šis, durns, tā apkārt skraida — Afrodītes, Venēras aplūkot vairs nemitas.

Jānis grēkus izpirkt grasās, Māru fotografēt prasās, jo uz mākslas darbu fona būšot viņa kā Madonna. Mārai gaišāka kļūst diena: redz, ka Jānis viņu ciena, un ar smaidu sievišķu, pieņem pozu dievišķu.

Māra prāto: „Portrēts šis visiem draugiem parādīs, kuŗš no intelijences nācis mākslas templus skatīt sācis."

Jānis domā: „Dučiem gana, bildēs ņemta Māra mana, šoreiz ielaidīšos dēkā, māksla vilina krist grēkā — Māras vietā uzņemšu nemirstīgo Diānu!"

Arī mākslas templī ronas katram no mums savas domas: pirmais slavē panorāmas, otrs — skopi tērptas dāmas. Ludis

. Putniņam
agu nodaļās

Padomju Savienībai jauns briesmīgs ierocis — SPIEDIENMĪNA

Tas notika vēl tikai nesen, kad atklātā jūrā kāds ASV Liberty klases transporta kuģis saņēma radiogrammu: neiebraukt, kā tas bija noteikts, Šerburgā, nedz kādā citā franču ostā, bet pārtikas kravu, kas bija domāta Eiropā stacionētiem ASV karavīriem, izkraut ar laivām Normandijas piekrastē. Kopš šī brīža arī citi transporta kuģi saņēma rīkojumus trenēties izkraut kravas ar laivām. Kādēļ? Sabiedroto slepenais dienests ieguvis pierādījumus, ka Padomju Savienībai ir jauna jūras mīna ar tik spēcīgu iedarbi, ka tā var padarīt nedrošu ikvienu Rietumeiropas ostu!

DRAUDS BRITU NĀCIJAI

Britu premjērs Čerčils padomju jauno mīnu jau apzīmējis par „draudu britu nācijas eksistencei." Karaliskā valdība šīs briesmas atzīst par tik draudīgām, ka steidzami izstrādā plānus iedzīvotāju evakuācijai no britu salām kara gadījumā.

ASV militārie eksperti atzīst, ka krievi ar jauno mīnu var radīt jaunu Pērlhārboru. Kara flote jau spērusi soļus, kas novērstu komūnistu mīnu izlikšanu galvenās ASV ostās. Atvēlēti vairāki miljoni dolaru pētījumiem, kam jāatklāj, kā paralizēt jūras kara briesmīgā ieroča iedarbību. Tā ir jauna tipa spiedienmīna, ar ko kuģiem nemaz nav jāsaskaras, lai tā sprāgtu. Mīna var gulēt jūras dzelmē simtiem pēdu zem ūdens un tomēr saspridzināt katru kuģi, kas brauc tai pāri. Sprādzienu izsauc pārmaiņas ūdens spiedienā un tas tik varens, ka pat tāds jūras milzenis, kāds, piemēram, ir Queen Mary, tūdaļ pārlūztu pušu. Lietojot īpašu mēchanismu, mīnu var iestādīt tā, ka tā saspridzina tikai zināma lieluma tvaikoņus.

Velnišķo degli var iestādīt arī tā, ka komūnistu zemūdenēs jau šodien mīnas var izlikt Ņujorkas ostā, bet mīnu mēchanisms sāks darboties tikai pēc mēnešiem. Ikviena zemūdene var ērti pārvadāt pat vairākus dučus šādu mīnu, kas izskatās pēc garenas eļļas mucas, izliekot tās nozīmētās vietās pa savām torpēdu caurulēm, nemaz nepacelotīes virs ūdens. Arī lidmašīnas tās var nomest jūrā: viena pati ienaidnieka bumvežu eskadrilja var nomest tik daudz mīnu, lai padarītu bīstamu visu Francijas piekrasti! Mīna, kas spēj nogremdēt 100 milj. dolaru vērtīgu kuģi, maksā tikai 2000 dolaru.

KĀ KRIEVI IEGUVA ŠĀDU SUPERMĪNU?

Patiesība ir sensācionāla: ASV pati nodeva šo noslēpumu krieviem! Spiedienmīnas ir vācu izgudrojums. Vācieši tās pielietoja jau 1944. gadā, bet steigā, pusgatavas. Arī tad tās sagādāja sabiedroto invāzijai Normandijā lielas grūtības. No šīm spiedienmīnām Lielbritanija zaudēja 281 kara un 296 tirdzniec. kuģus. Visu laiku turēja noslēpumā, ka tieši šo spiedienmīnu dēļ Ņujorkas ostu kara laikā slēdza uz dažām dienām, jo bija manītas naci mīnas. Tiklīdz kara flote izzvejoja pirmās mīnas, tās nogādāja uz ASV to izpētīšanai. Un tad, „no augstākām aprindām" pienāca pavēle visu informāciju par šīm mīnām nodot Padomju sūtniecības flotes atašejam Vašingtonā, arī amerikāņu zinātnieku atklājumus par šo jauno ieroci. Krievi pētījumus ar vācu spiedienmīnu turpināja lielā slepenībā, un pēc Hitlera valsts sagrāves viņi steigšus savāca visus vācu zinātniekus, kuri bija strādājuši pie šīs mīnas, un aizveda tos uz Pad. Savienību, kur nu tiek ražota uzlabotās konstrukcijas nāves mīna.

Kara gadījumā Padomju Savienībai ar šo mīnu visi trumpji rokās: Lielbritanijai nogriezti pārtikas piegādes ceļi, ASV nevar vairs apdraudētajās ostās ievest karam svarīgus materiālus, bloķētās Rietumeiropas ostās vairs nepienāk ne karaspēks, ne ieroči, bet ar laivām no atklātās jūras var pārvest visai maz.

KRIEVIEM JAUNAS ZEMŪDENES SAV. VALSTU PIEKRASTES APDRAUDĒŠANAI

Ka komūnisti apzinās savu pārākumu nākošajā jūras karā, liecina slepenā dienesta informācija: ka krievi steidzīgi būvē jauna tipa zemūdenes, modeli 25-Ks, ātras tālbraucēju zemūdenes, īpaši piemērotas seklās ASV austrumpiekrastes piebārstīšanai ar jaunajām mīnām.

MĪNU LAUKI KOREJĀ

1950. gada oktobrī ģen. Mekarturs pavēlēja izdarīt līdz 20. oktobrim Vonsānas invāziju, lai atšķeltu atkāpjošās ziemeļkorejiešu divīzijas. 250 kuģu ar 10.000 karavīru ieradās Vonsānā jau 19. oktobrī, bet — kareivjus nevarēja nogādāt krastā, jo kanālis bija mīnu pilns. Pateicoties šim kavēklim sakautā ziemeļkorejiešu armija izbēga sagatavotiem slazdiem.

ASV NAV IZDEVIES ATRAST PRETLĪDZEKĻUS KRIEVU SPIEDIENMĪNAI

ASV karaflotes Mīnu apkarošanas staciju Panama City, Floridā, vada 47 g. v. kapt. Richters, kuram visplašākā pieredze cīņā ar mīnām Otrā Pasaules kara laikā. Stacija, kas strādā tādā pašā slepenībā kā ASV atomrūpnīcas, konstatējusi, ka visi tie paņēmieni, ar kādiem var saspridināt un no tālienes padarīt nekaitīgus magnētiskās un akustiskās mīnas, spiediena mīnas neietekmē. Jaunais sātaniskais ierocis sprāgst tikai tad, kad pāri tām brauc attiecīgā lieluma kuģis. Mēģinājumi saspridzināt spiediena mīnas, braucot tām pāri ar milzu plostiem un ātrlaivām, kuŗām pie rīkotas īpašas ierīces, kas rada lielus viļņus un braucošam kuģim līdzīgu ūdensspiedienu, arī palikuši bez sekmēm.

SKRIEŠANĀS AR LAIKU

Mīnu pētnieki Panama City patlaban strādā pie jauniem atklājumiem un mēģinājumiem, bet, kā pats kapt. Richters izsakās, tā ir skriešanās ar laiku! Neviens nezina, kad un kur krievi dos samiegojušamies Rietumiem pirmo sitienu. Tas būs tik spēcīgs, ka apdullinās visus un, izmantojot pārsteiguma momentu, sarkanais nezvērs savās ķetnās samals jaunus miljonus.

ASV militāristi vairs neslēpj, ka notiek jau skriešanās ar laiku. Bet cik nesen tas bija, kad vientiesīgie Rietumi pakalpīgi piegādāja sarkaniem visbīstamāko ieroču metus, neapzinoties, ka pienāks diena, kad to iedarbi nāksies izbaudīt uz pašu ādas?! Skriešanās ar laiku .... Bet varbūt briesmas ir jau tik draudīgas, ka laika iegūšanai Rietumu vadītājiem šobrīd nepieciešams sniegt rokas asiņainajam diktātoram Kremlī? Kurš no mums zina patiesību? **Ksa**

Karola Dāle

VĒL ZĪLE KLUSĒ

No saullēkta līdz rietam sūri
Jauns līdumā reiz dzini vagu,
Modrs teici: „Vai es nenozagu
Jau atkal mežam lepnu stūri?"

Par smagu nebij rudzu pūri,
Bij darvas mucām izdegt spoži,
Ap eglēm sitās zelta grožī,
Kad kalnā Jāņuguni kūri.

Sen apvārsni slēdz grodi mūŗi,
Pats jūties it kā līnis murdā,
Ai, labprāt vērstos senā kurdā
Un sistu Neganto ar dūri.

Vēl nav Tavs laiks, vēl zīle klusē,
Vēl nelec saule Tavā pusē.

KĀDA DIKTĀTORA „PASAULES UZSKATI"

ADOLFA HITLERA SLEPENĀS SARUNAS

Kāda pasīstama amerikāņu izdevniecība nule izdevusi turpat 600 lpp. biezu grāmatu „Hitlera slepenās sarunas", kas atklāj nacistu diktātora Adolfa Hitlera pasaules uzskatus. Hitlers bija „domātājs", līdzīgs tiem, kādus mēs bieži vien varam sastapt tiklab izmeklētā sabiedrībā, kā krogū pie alus kausa, atklājot grandiozus un dedzīgus pasaules lāpīšanas projektus.

Parasti laudis par šādiem prātniekiem pavīpsnā, neņem tos par pilnu, bet tā bija liela vēsturiska traģēdija, ka viens no viņiem — Hitlers — ieguva neierobežotu varu un izlietoja savas teorijas praksē.

Dienu pēc dienas, stundām ilgi, līdz apnikumam, Hitlers klāstīja savas pasaules pārveidošanas problēmas. Naktīs viņš risināja šo problēmu izkārtojumu veidus. Rīta agrumā, pie tējas tases, savu tuvāko līdzstrādnieku un darbinieku vidū, viņš stāstīja jaunības atmiņas, sapņus par varenu Lielvācijas impēriju, fantazēja par visu, kas vien ienāca prātā. Slepeno sarunu grāmata ir Hitlera izklāstu stenogrammas par laiku no 1941. g. jūlija līdz 1944. g. decembrim, „Vadoņa galvenā mītnē", Austrumprūsijā un Krievijā.

Lūk, daži interesantākie „jaunās Eiropas ģeniālā vadoņa" prātojumi:

„Vācu tautas interesēs ir, lai karš būtu ik 15 vai 20 gadus. Tautai der atjaunošanās, drusku nolaižot asinis. Es kaunos, ka esmu zaudējis vairāk asiņu skujoties, nekā tēvzemes labā kaujas laukos."

„Skaistākā deja pasaulē ir valsis — kustību un mūzikas pilnīgākā harmonija."

„Laulības dzīves jaunā puse ir tā, ka viņa rada tiesības un pienākumus. Labāk tad jau ir mīļāk — nasta ir vieglāka un attiecību pamatā ir dāvanas. Sacītais attiecas gan tikai uz augstākās izlases vīriem!"

„Iekarotām tautām nav jādod Vācijā pazīstamā medicīniskās aprūpes sistēma. Tām nav jādod arī augstākās izglītības iespējas. Grāmatas tām nav vajadzīgas, pietiek ar radio, Mūzika gan jāsniedz pa pilnam. Nav jēgas laudīm mācīt vairāk, nekā viņiem būtu jāzina."

Čerčilu Hitlers savās slepenās sarunās raksturojis kā „vecu žurnālisma staiguli un bezprincipa cūku", tā laika ASV prezidentu Rūzveltu nosaucis par „slimām smadzenēm", bet Staļins turpretim ir gan nezvērs, bet liela vēriena nezvērs." Par sevi pašu, protams, viņš bijis visaugstākās domās: „Arabi un moslemi piemin manu vārdu savās lūgsnās. Man vēl jākļūst par chanu tatāriem."

Par amerikāņiem — visai zīmīgi, ka šos Hitlera raksturojumus amerikāņu prese pasniedz visai izcilā veidā! — Hitlers teicis: „Es neticu, ka amerikāņu karavīrs spēj cīnīties kā varonis. Es neredzu nākotni amerikāņiem, viņu zeme ir sapuvusi. Par spīti visam, angļi man patīk labāk nekā amerikāņi. Puse amerikāņu sabiedrības ir žīdiskota, otra puse negroizēta, kā gan šādu valsti var saturēt kopā? Amerikāņiem ir „vistas smadzenes". Kad viņu ieceres kāršu namiņi sabruks, vilšanās būs pārmērīga. Dzīves standarts vāciešiem patiesi ir zemāks par amerikāņu, bet Vācijā ir 270 operu nami, kultūras esmes standarts, kādu viņi tur, viņpus okeana, nevar pat iedomāties. Viņiem ir drēbes, uzturs, auto, vāji celtas mājas, kur katrā pa ledus skapim, bet viss tas mani neietekmē. Amerikāņi dzīvo kā cūkas, tikai luksuriozā aizgaldā."

„Anglija un Amerika kādu dienu cīnīsies savā starpā. Vienai no šīm valstīm jāpazūd."

„Galilejietis, kuŗu vēlāk iesauca par Kristu, uzskatāms par iecienītu tautas vadoni, kuŗš uzstājās pret žīdiem. Galileja bija kolonija, kur romieši nodibināja romiešu leģionu, un ir drošs, ka Jēzus nebija žīds."

„Zviedru kaitekļi jānoslauka. Beļģu karalis jādabū prom, dodot viņam mūža pensiju, lai dzīvo trimdā. Britānija būs vienīgi drupas. Ēģiptei jānokrata britu virskundzība. Italijai jādod atbalsta punkti Ēģiptē un Suecas kanālis. Vienīgi uz Japānu var palauties."

„Berchtesgadena, kur vietējie bija vājas rases laudis, pierādīja, ko spēj SS vīru asiņu iepludināšana tautā. Pateicoties „SS—Leibstandart" pulka klātienei, novadā tagad skan jautru un veselīgu bērnu balsis. Šī praktiskā pieredze jālieto arī citur; apgabalos, kur novērota rases deģenerācija, jānosūta izlases vienības, 10 līdz 20 gados rase būs uzlabota. Priecājos dzirdēt, ka mūsu karavīri uzskata to par pienākumu iepretim tēvzemei, pierunāt jaunas sievietes dzemdēt veselīgus bērnus."

Vācijas sakāves laikmetā savu filozofiju Hitlers varēja vairs klāstīt tikai pavisam necilai sabiedrībai — savām sekretārēm, dzērājam adjutantam, galma pūšļotājām un veģetārās virtuves pavāram. Bet arī viņi šīs teorijas un prātojumus bija jau dzirdējuši līdz apnikumam, taču bija spiesti garlaikodamies sēdēt „vadoņa" pagodinātājā sabiedrībā līdz rīta gaismai, kad Hitlera mīļākā, vēlākā laulātā draudzene Eva Brauna apjautājās diktātoram, cik tad ir pulkstenis, tas bija maigs mājiens pasaules uzskatu izklāstu izbeigšanai. Līdz rītiņšķim.

Ksa.

NEGALS AR DUCHOBARIEM

Vankuveras duchoboriem un „brīvības dēliem" pienākušas grūtas dienas. Skolas sezonai sākoties maz īsti „ticīgo" bērni bija redzami skolā, „atkritējus" un pārējos skolniekus skolas dienai beidzoties, sagaidīja 148 „īsti ticīgie" Ādama un Ievas kostīmos. Policija jau bija sagaidījusi nemierus un demonstrācijas, jo „ticīgie" ne pie kādiem apstākļiem negrib pieļaut bērniem apmeklēt skolas, jo tur tiem esot jāēd ēdiens, ko viņi, kā veģetārieši, nedrīkstot ēst. Tāpat bērnus tur mokot un spīdzinot. Plašā de? monstrācija šoreiz tomēr beidzās nepatīkami, jo visus kailos demonstrantus ielenca 40 policisti, kuŗi tos sadzina speciālā vilcienā un aizgādāja uz cietumu Vankuverā.

Par apcietināto palikušajiem bērniem rūpēsies policija, nododot tos audzināšanā citās ģimenēs. Apcietinātiem draud cietuma sods līdz 3 gadiem, bet cik lielu sodu viņi saņems, nav vēl zināms, un tas droši vien atkarāsies no viņu turpmākās uzvešanās.

Andreja Mikstuma spožā uzvara

NOTIKUMA PROTOKOLU APTRAIPĪJIS JĀNIS TRAIPS

FEĻETONS

Andrievs Mīkstums bija ērti atlaidies uz savas jaunās kušetes. Saldā snaudienā Mīkstums redzēja, ka viņš, līdzīgi Skobeļevam, uz balta zirga jāja cauri gaviļējošam laužu pūlim. Jaukais sapnis būtu turpinājies, ja to nepārtrauktu sievas iejaukšanās. Tas parasti nemēdza notikt nieku dēļ. Ka lieta arī šoreiz patiešām steidzīga un ļoti nopietna, to saprata miega apņemtais Mīkstums jau no pirmajiem vārdiem: „Kas man tā par dzīvi ar tevi, tādu Mīkstumu. Ne tu kādreiz esi bijis īsti liels un ievērojams vīrs, ne arī būsi. Būtu to zinājusi, nebūtu nemaz ar tevi precējusies. Toreiz mulķe biju, aiziedama pie tāda brandmajora, vai kā tevi tur sauca. Paskat tik, Pīpeskātiņa kundzes vīrs bijis vecākais direktors ziepju fabrikā, Kruzuļu kundzei visvecākais direktors makaronu lieluzņēmumā, bet Bezmera kundezi pats galvenais virsdirektors valsts mākslīgā čuguna lietuvē. Tie tik ir vīri ar galvām un gaišu prātu! Tas viss atklājās vakar Stabulītes kundzes rīkotā dāmu kafijā. Tu zini, viņas vīrs ir Nacionālo Jūtu Biedrības priekšnieks. Tā esot tikpat kā tāda latviešu ekseļu valdība. Smukuma kundze gan izteicās, ka Lielo Patriotu Biedrība esot galvenā, jo viņas vīrs esot tās priekšnieks un iesniedzis 183 memorandus Pestīšanas armijai un citām galvenām militārām iestādēm, Seskastes kungs esot iecelts par Jaunu Biedrību Dibināšanas Iespēju Pētīšanas Departamenta prezidentu. Tādēļ Tikumības Aizsardzības Biedrība paliek bez priekšnieka. Nākošā sestdienā tai būšot darba sanāksme ar jaunām vēlēšanām."

Te Mīkstuma kundze mazliet pārtrauca, un, redzēdama, ka vīrs blisina acis, izteikšmīgu gaišreģes seju, kā pulkvedis pirms kaujas, paziņoja:

„Tev jāiet uz Tikumības Aizsardzības Biedrības darba sēdi un jāiejem priekšnieka postenis."

Pēteris Mīkstums noplātīja rokas un gribēja vēl ko teikt, bet sieva bija jau aiz durvīm. Te Mīkstumam atausa sapnī redzētais jājiens uz baltā zirga un gaviļējošo laužu tūkstoši. Patiešām, tam varēja būt tālejoša nozīme ne tik vien viņa personīgā, bet visas tautas dzīvē, ja viņš kļūtu par „Tikumības Aizsardzības Biedrības priekšnieku.

Nākošā sestdienā Pēteris Mīkstums jau savlaicīgi ieradās pareizētā vietā un kautrīgi nosēdās pēdējā rindā. Sev priekšā viņš atrada trīs vīrus kaut ko nopietni pārrunājam. Pēc brīža ieradās arī Seskastes kungs ar kundzi un ieņēma vietas pirmā rindā.

Tā bez pārmaiņām pagāja kāda laba pusstunda, līdz ieradās ļoti nopietnā izskatā Bezmera kungs, pie rokas nesdams paprāvu koferi. Pārlaidis skatu telpai, viņš nolika nesamo uz galda. Atvēris tā vāku, viņš izņēma tādas kā pujenes, kā ģeorgīnes vai arī mārtiņrozes. Apzināmdamies savu misiju, Bezmera kungs tās saudzīgi pārvietoja Seskastes kunga rokās, sacīdams:

„Šīs puķītes lai runā manā vietā. Tās lai ir pateicība visas tautas vārdā par tām varenām izdarībām, ko jūs esat veicis mūsu Tikumības Aizsardzības Biedrības labā. Man ir bēdīgi ap sirdi, ka jūs vairs nevarat mūs tālāk vadīt, jo Jums turpmāk jāziedojas daudz varenākam darbam visas cilvēces labā.

Pēc tam piecēlās Seskastes kungs. Pārsteigts un aplaimots viņš abām rokām sakratīja Bezmera kungu, apostīja puķes un nodeva tās sievas ziņā. Labsajūtas pārņemta, arī viņa iegremdēja sejiņu puķu pušķī un atļāva to darīt arī aizmugurē sēdošiem 3 kungiem.

„Man ir ārkārtīgs prieks," teica Seskastes kungs, „ka mans darbs, neraugoties uz Nacionālo Jūtu un Patriotu biedrības kecerīgo pretestību, ir ieguvis atzinību tik plašās tautas masās. Tas dos man ārkārtīgi daudz spēka turpmāk vest visas cilvēces likteņus pretī gaišai nākotnei. Bet tagad jums jāizvēl cits priekšnieks mūsu iemīļotai biedrībai. Es lieku priekšā, lai šīs dienas svarīgo konferenci novada godājamais Bezmera kungs." Pēc tam viņš zīmīgi pamāja Bezmeram, kuŗš nekavējās ieņemt vietu pie galda.

Bet tad notika kaut kas neaprakstāms. Seskastes kungs sametās līks kā zirga loks. Viņa mute atvērās visu iespējamību robežās un atskanēja atombumbas sprādzienam līdzīgas šķavas. Drīz tam pievienojās arī Seskastes kundze un trīs aizmugurē sēdošie kungi. Varenu šķavu pārņemti, tie locījās un svaidījās uz visām pusēm, kā kuģis vētrainā jūrā, līdz beidzot neizturēja un viens pēc otra izmetās pa durvīm laukā. Drīz vien viņiem sekoja arī Seskastes kundze.

Seskastes kunga sejas krāsa mainījās kā bērnam smagu masalu laikā, līdz pēc krietna brīža viņš atguvās: „Tas viss ir opozīcijas, hap-či-či, sabotāžas darbs, hap-či. Paskat tik, visas puķes piebērtas ar tādu kā hap—či—či pulveri." Viņš saniknots aizsvieda nelaimīgās puķes un turpināja: „Bet mēs nedrīkstam padoties či-či, un lieta jāved līdz galam. Bezmera kungs, hap-či, sāciet, hap-či, konferenci."

„Tad es lūgtu uzstādīt kandidātus priekšnieka amatam," teica Bezmera kungs. Pie šiem vārdiem atjēdzās arī beidzamā rindā sēdošais Pēteris Mīkstums.

„Lai iet Bezmers," Mīkstums klusi izdvesa.

„Nu, tad es uzstādu Pēteri Mīkstumu," teica Bezmers.

Tā kā Seskastes kungs bija kategoriski atteicies, tad atlika vienīgi uzsākt apklāto, tiešo un perpendikulāro balsošanu, ar zīmītēm. Seskastes kungs uz savas lieliem burtiem uzrakstīja „Bezmers". Bezmers savukārt negribīgi uzvilka „Mīkstums". Arī Mīkstums kaut ko uzrakstīja un trīcošu roku iemeta zīmīti uz galda noliktā cepurē.

„Ienākušas trīs zīmes, tātad balsošana izdevusies simtprocentīgi," teica Bezmera kungs un atvēra vienu no zīmītēm. Viņš to lēni atlocīja un apzinīgi nolika pie malas. Uz tās bija Bezmera vārds. Uz nākošās Mīkstuma vārds, tāpat arī uz pēdējās.

Bezmera acis meta dusmu zibeņus uz Seskastes kungu, kuŗš nelaimīgi mirkšķināja šķavu izmiekšķētās acis, kad paziņoja Pētera Mīkstuma ievēlēšanu par Tikumības Aizsardzības Biedrības priekšnieku.

„Tad tāds tu man esi draugs," aiz durvīm teica Bezmers Seskastem. „Visu laiku es stāvēju un kritu par tevi, un tagad tu esi tas, kuŗš nem un ievēl tādu tur Mīkstumu."

Seskastes kungs gribēja vēl ko iebilst, bet draugs bija jau aiz stūŗa.

Pēteris Mīkstums cīņas lauku atstāja pēdējais, kā jau apmierināts uzvarētājs. Nākošā dienā viņš aizbrauca uz laukiem pirkt baltu zirgu.

PĀVILS KLĀNS

ROMĀNS - REPORTĀŽA

(87. turpinājums).

Viņa balss iedrebējās.

„Es tā nedomāju, tu zini," mierīgi atteica Bertils Lunds. „Bet tāds iespaids var rasties."

„Vai tas jāsaprot kā brīdinājums?"

„Es vēlētos, kaut šī būtu pēdējā reize."

Eriks nodūra galvu, viegli nopūzdamies. Hotela viesi, žurnālisti, nejauši apmeklētāji raibā burzmā plūda gar viņiem. Tā pēkšņi likās tāla pasaule, kam ar pašreizējo acumirkli nav nekāda sakara. Eriks cīnījās ar pazemojumu un rezignāciju reizē. Tagad viņš nedrīkstēja parādīt savus pēdējos mēnešos radušos jūtīgumu, savu vājumu, kas apdraudēja viņa pašapziņu, pāšpārliecību — to, kas vispirms nodrošina sekmes un labu iespaidu uz citiem.

„Es tev ļoti pateicos par atklātību," viņš centās atbildēt pēc iespējas tūliņ. „Kā jau teicu, man ir nodoms pamest šo pilsētu jau drīzumā. Šodien es tevi apgrūtinu pēdējoreiz."

„Labi," Bertila vaigs noskaidrojās. „Kas man jādara?"

„Jāpasaka laiks un vieta."

„Rītu. Šeit pat, pulksten vienpadsmitos priekšpusdienā. Kārtībā?"

Viņi reizē piecēlās un sadevās rokām.

Laikam Bertilam nebija pagājis secen Erika saviļņojums.

„Starp citu," viņš paklusi piebilda „man tas vienkārši bija jādara. Mūsu pārstāvība vairs neatrodas centrā, bet evakuējusies uz priekšpilsētu. Un tur mēs vairs nejūtamies tik izolēti kā šajā burzmā. Paradokss, vai ne?"

Viņi izšķīrās. Un kad Bertils, veikli pār trim pakāpieniem skriedams, bija jau izgaisis uz kāpnēm, Eriks pagriezdamies iešanai vestibila attālā stūrī ievēroja pazīstamu profilu. Tur, tāpat kā nule viņš ar Bertilu, līdz ausīm mīkstā krēslā ieslīdzis, sēdēja doktors Sabile.

Viņa acenes spoži zibēja, kad viņš, temperamentīgi stāstīdams, pavadīja savas kustības ar spriegiem galvas mājieniem. Cilvēks, ar ko viņš sarunājās, šajā vietā nekad agrāk nebija redzēts. Tas bija vēl gados jaums, kalsns tumšmatis ar tādu izteiksmi sejā, kas parasti pirmajā acu uzmetienā pavedina to dēvēt par smīnīgu, un tikai pēc tam rada priekšstatu par intelliģenci.

Nevēlēdamies Dr. Sabili sastapt tieši tagad, Eriks gausi pārsoļoja vestibila biezajam paklājam un drīz atradās uz ielas.

Atgriezies Žanīnas mazajā istabiņā, viņš rezignēti vinai uzsmaidīja, un, ne vārda neteicis, uzrakstīja dažus vārdus Mikum Peniķim Kurzemē:

„Miku, vecais zirgs!

Tava klātiene šeit ir nepieciešama. Brauc šurp. Ja neatrodi mani mājās, vari rīkoties Žanīnas apartamentos pēc sirdspatikas. Man uz kādām nedēļām jāaizbrauc, varbūt tas vilksies arī ilgāk. Mums jānobeidz mūsu dziesmiņa — ja kāda takts pietrūkst, pacilā savu balsi manā vietā. Tuvojas vakars. Jādomā par rītdienu, arī Tev. Tavs Eriks."

Viņam likās, ka tas ir labākais darbs, ko vien viņš šai lietā vispār vairs spēja darīt. Nebija šaubu, ka Berlīne ilgi vairs nepaliks Lielvācijas galvaspilsēta. Ak, ja būtu vēl vecie laiki — vēl tikai pagājušā gada augusts vai septembris, tad atliktu dabūt telefona savienojumu ar Rīgu un pasacīt dažus divdomīgus vārdus stobriņā. Līdz Mikum nonākot, viņš tos būtu atšifrējis. Un Eriks nešaubījās arī tagad, ka Mikus viņu sapratīs. Projām no Kurzemes! Un projām no Berlīnes, — vismaz, lai nogādātu Žanīnu drošībā. Viņam bija nodoms pēc tam atgriezties un par spīti ārkārtīgi smagajam Bertila triecienam tomēr būt klāt un vismaz noskatīties līdz beigām visu, kas šeit notiks — šeit, kur arvienu vēl ieplūda laudis no Latvijas, kur arvienu vēl dzīvs bija latvi šu politisko interešu nervs, un kur arvienu vēl varēja asties kaut sīka iespēja „kaut ko darīt".

Vēl tajā pašā vakarā viņš apmeklēja Russischer Hof viesnīcu un nodeva vēstuli kādam, kas Austrumu ministrijas uzdevumā nākošajās dienās devās uz Liepāju. Viņš adrešēja vēstuli ģenerālinspektora stābam un bija pārliecināts, ka tā nonāks Mikus Peniķa rokās.

„Nu, kas notiks?" viņu pamanījuši no vairākām pusēm steidzās klāt pazīstami laudis jo sirsnīgi sasveicinādamies un cits ar citu laipnībā sacenzdamies. „Vai patiesi Hitleram nekā vairs nav? Sakiet taču vāciešiem, lai viņi līgst mieru vismaz ar angļiem un amerikāņiem. Krievus sasistu lupatās dažos mēnešos, viņi taču ir iztukšojušies. Un kas notiks ar Kurzemi? Tā taču tas nevar palikt..."

Eriks ar pūlēm atraisījās. Arī šiem cilvēkiem viņš bija Eriks Donis — latvietis, kas „vāciešiem var ko teikt" Bertila apvainojums no jauna uzpeldēja apziņā. Viņš gandrīz ar varu izrāvās, pameta pie izejas ar roku un neatskatīdamies izsteidzās uz ielas. Kādas sekundes gribējās kaut kur doties, tūliņ, uz vietas, iekāpt automobilī un jau pēc dažām stundām būt citos laudīs, citos notikumos, citā tagadnē, kas vairs nespiež ar savu posta pilno, rēgaino un reizē grotesko natūrālismu, ar savu bezcerību un draudiem, no kuriem dažreiz aizžņaudzas kakls kā pirms slīkšanas.

Tā bija murgu pilna nakts. Tikpat kā negulējis, viņš otrā rītā ilgi lūkojās aizmigušās Žanīnas sejā. Kas zina, kā viss norisinātos, ja viņas nebūtu pasaulē? Bieži, pārāk bieži viņa bija kā pilnības šablons, pie kā Eriks mērīja un korrigēja savas kļūdas, aplamības, iedomu pārspīlējumus, paškritikas grauzējus, sirdsapziņas žņaugus, neiecietību. Viņa bija bijusi līdz šim Erika labais gars. Un kas zina, ja viņa tagad tik ļoti vēlējās atraisīties no visa, kas bija apvijies ap Berlīni un viņas draudzīgajiem laudīm, no šīm intrigām, saspīlējumiem, riska un mūžīgām briesmām — varbūt tas bija viņas instinkta brīdinājums? Mājiens glābties? Veselīgs, sieviškīgs un ļoti reālistisks mājiens — domāt vispirms par sevi, kad viss brūk?

Viņa gulēja mierīgi, rokas ap saviem puskailajiem pleciem saņēmusi un ar tādu sārtumu skaisti izzīmētajā mutē, it kā tikko būtu atraisījusies no skūpsta. Zeltaini brūni, dīvaini iesarkani un kupli, viņas mati bija izplūdināti pa spilvenu, un šajā atdevības pilnajā kustībā, ar kādu viņa bija izliekusi savu ķermeni kuplajās dūnās, bija it kā dziļa uzticēšanās, ļoti paļāviga piekļaušanās visam, kam vien kāda loma un nozīme viņas mūžā. Eriks apskauda viņā šo saskaņu starp sevi un nolemtību, šo vienkāršo attieksmi starp dzīves dzīvotāju un kādu varu — katrā ziņā Dieva un likteņa varu — kuŗa rokās Žanīna ik brīdi sevi sajuta. Arī miegā. Arī šais trauksmes un briesmu pilnajās dienās.

Eriks noliecās un pieskārās lūpām viņas pierei. Žanīna pavēra ļoti lielas, no miega spožas, skaidras acis, un bez iztrūkšanās, bet arī bez kādas citas Erika gaidītas izteiksmes ielūkojās viņa sejā. Viņa klusēja ilgi, gandrīz nepatīkami ilgi, modinādama Erikā apslāpētu, tikko jaušamu nemieru.

„Kad mēs brauksim — projām?" viņa beidzot jautāja.

Eriks atvieglots iesmējās.

„Ļoti drīz. Dīvaini — man likās, ka tu mani neieredzi. Tev bija tik savāds skatiens.

„Kas par muļķībām," Žanīna spēji atsaucās, izstaipīdamās ar visu augumu. Pēkšņi viņa aplika abas rokas Erikam ap kaklu. „Brauksim. Šodien. Vēlākais rītu. Apsoli man to."

„Man vairs nav ko solīt. Tas ir norunāts, un šodien pulksten vienpadsmitos man jānokārto pēdējās saistības ar Bertilu. Vai tu brauksi līdz? Pēc tam mēs varētu doties pusdienās un izspriest, ko un kā turpmāk darīt."

(Turpinājums sekos).

V. LIEPIŅŠ
Tel. biroja: LA 8000; OL 6321
Tel. mājā: LL 6170

E. HENIŠS
Tel. birojā: LA 8000; OL 6321
Tel. mājā: JU 1046

Ieguldiet naudu nekustamos īpašumos! Pērkot māju Jūs nodrošināt sev labāku eksistenci

J. J. ELLIS REALTOR

383 RONCESVALLES Ave, Toronto Tel. LA 8000; OL 6321

Pieci biroji jums sagādā iespēju izvēlēties īpašumus dažādos pilsētas rajonos ar katram piemērotu iemaksu. Palīdzam AIZDEVUMU SAGĀDĒ LĪDZ $2.000 PAR 3% GADĀ
Nesaistoša informācija!

SPORTS

PAZIŅOJUMI

TLSK gadskārtējā biedru pilnsapulce notiks 4. oktobrī, plkst. 14 sv. Andreja baznīcas sarīkojumu telpās.

Darba kārtība: Sapulces amata personu vēlēšanas; darba kārtības pieņemšana; valdes un revīzijas komisijas ziņojumi; TLSK statūtu grozīšana, biedru maksas un budžets, priekšnieka, valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas, LSAK statūtu caurskatīšana; dažādi jautājumi. TLSK

Svētdien, 4. oktobrī, plkst. 16.00 LSAK Sidrabenes bērnu vasaras nometnes dalībniekiem, vecākiem, nometnes audzinātājiem un interesentiem rīko groziņu vakaru ar dejām un rotaļām.

LSAK sniegs ziņojumu par pēdējo bērnu vasaras nometni, būs pārrunas par nākošā gadā rīkojamo bērnu nometni un TLSK ziņos par paredzamām jaunatnes sporta nodarbībām ziemas sezonā.

LSAK

TORONTO DV — TLSK 2:2 (1:1)

Kanadas latviešu meistarībā futbolā šogad piedalās divas vienības, kas sacensīsies divās spēlēs, lai noskaidrotu jauno Kanadas latviešu meistaru.

Pirmā spēle risinājās lielām ūdens peļķēm klātā laukumā, kas atņēma gandrīz katru iespēju kombinācijas spēlei.

Spēles sākums piederēja klubam, kas jau pirmās minūtēs ar Vilka raidījumu guva 1:0 vadību, un pāris minūtes vēlāk ass klubu uzbrucēju galvas raidījums lika atsisties bumbai pret vārtu šķērskoku. Pamazām DV spēli ne tikai izlīdzina, bet pāriet pilnīgā pārākumā, un labi spēlējošai kluba aizsardzībai darba ir pilnas rokas. Puslaika beigās DV izdodas gūt izlīdzinošos vārtus un puslaiks beidzas 1:1.

2. puslaika sākums pilnīgi pieder DV, kas ievada vienu pēc otra bīstamākus uzbrukumus pret kluba vārtiem, līdz beidzot Bušs iesita vārtus. Puslaika vidū kluba spēlētāji ar vienu biežāk nonāk pretinieka vārtu priekšā. Tālu Kārkliņa centrējumu veikli uztvēra Teteris un straujā izrāvienā guva izlīdzinošus vārtus. Spēles nobeigums pagāja vienlīdzīgā spēlē, kas rezultātu nedeva, un spēle beidzās 2:2 neizšķirti.

DV stiprākā daļa bija pussargu līnija, kurā pašaizliedzīgi un tehniski labu spēli rādīja Litaunieks un Raits. Apmierinoši darbojās arī uzbrucēji, kas gan lielo lietus peļķu dēļ nespēja veidot saskaņotu saspēli.

Kluba spēcīgākā daļa bija aizsardzība, sākot ar mūsu internacionālo vārtsargu H. Lazdiņu, aizsargiem Kāpostiņu un Lukovski un spēlēs rūdīto Kārkliņu. Uzbrukumā pārdomāti spēlēja Upmalis.

EIROPAS MEISTARSACĪKSTES

Vispasaules YMCA saviem biedriem rīkoja Eiropas meistarsacīkstes Vācijā, kurās piedalījās arī Vācijas latviešu YMCAs basketbola vienība. Šajās sacīkstēs piedalījās Somijas, Anglija, Vācijas, Beļģijs, Holandes un Vācijas latviešu YMCAs izlases.

Pirmajā dienā latvieši guva vieglu 61:14 uzvaru pār beļģu YMCAu un otrā pieveica vāciešus — 81:35 (37:14).

Spēlē pret Angliju latviešiem nācās atzīt 52:43 (25:20) pretinieku pārākumu. Pret Holandi latvieši guva 71:44 uzvaru, bet somi, kuru rindās spēlē 4 pēdējo Eiropas meistarsacīkšu Maskavā dalībnieki, viegli pieveica mūsējo izlasi 73:25 (34:9).

Ar trim uzvarām un diviem zaudējumiem latvieši ierindojās trešā vietā.

Vāciešu latviešu YMCA's izlasē spēlēja Šēnbergs, Sockis, Polis, Liepnieks, Cipulis, Kūliņš un graudiņš.

FELDMANIS — 4066 PUNKTI

Latviešu vieglatlēts Feldmanis piedalījās Dienvidanglijas desmitcīņu meistarsacīkstēs, sasniedzot 4066 punktus, kas ir stipri patālu no Feldmaņa snieguma. Ne tikai lietus un smagi pielījušais laukums, bet vēl vairāk otrā dienā barjērskriešanā savainotais celis neļāva Feldmanis sasniegt savām spējām piemērotu punktu skaitu.

Rezultāti: 100 m — 11,9; tāll. — 6,05; lode — 12.03; augstlēkšana —1.50; 400 m — 55,3; 110 barjērskr. —; disks — 40,19, kādrtslēkšana — 2,28; šķēps — 39,99; 1500 — 4:57,8.

SPARTA UZVAR TRIMDAS KAUSĀ

Sidrabenē piedalījās Hamiltonas Spartas I un II vienības, Toronto YMCA, DV, TLSK un Trimda, kas sastādījās no bijušiem Anglijas Trimdas spēlētājiem.

Spēlējot pēc divu zaudējumu sistēmas kā pārāku sevi pierādīja Hamiltonas Spartas I vienība.

Spartas vienība šais vasaras turnīros pratusi gūt tikai uzvaras un, liekas, ka Ontario meistars pašreiz ir spēcīgākā latviešu vienība Ontario apgabalā.

Otrā vietā ierindojās Toronto YMCA, bet trešajā — Trimda.

Trimdas ceļojošā kausa noteikumi paredz, ka kauss izcīnāms katru gadu divas reizes.

FILADELFIEŠU PANĀKUMI

Filadelfiešu galda tenististi Tobiens un Miezis sacentās draudzības spēlē ar Y kluba spēlētājiem Eglīti un Cīruli. Veinlīdzīgā spēlē filadelfieši guva 3:2 uzvaru.

Tobiens — Eglītis 3:2, Tobiens —Cirulis 3:1, Miezis — Eglītis 1:3, Miezis — Cīrulis 0:3. Dubultspēlē uzvarēja filadefieši 3:1.

VELTAS TOMAS

SĒĻUZEMES SESTDIENA

GREZNS DĀVANĀM PIEMĒROTS IZDEVUMS
— saturam pieskaņotā māksl. H.GRICEVIČA apdarē. Cena $3.60.
Dabūjams
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ
123 Huron St., Toronto
Tel.: EM 8 - 0792
atvērta no plkst. 8 - 18

Dr. A. RATINOV

Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.
Runā arī vāciski un krieviski
479 1/2 EUCLID AVE, RA 6708
TORONTO (552)

PAVASARA MAIZNĪCA
398 Queen St. E, Toronto
Tel. EM 4-4993
Paziņoju, ka sākot ar 27. septembri, maizi un citus produktus bez pasūtinājuma nepiegādāju.
Pasūtinājumus var nodot vienu dienu ātrāk preču piegādātājam vai pa tālruni (323)

IZDODAMAS divas saulainas mēbelētas istabas un virtuve, kopā vai atsevišķi. Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā: MU 3031, Toronto. (334)

IZDODAMA mēbelēta istaba High Park rajonā, ērta satiksme, 46 Lynd Ave, tel.: LL 1470, zvanīt pēc plkst. 6 vakarā. (339)

IZDODAMA nemēbelēta istaba ar virtuvi Dupont — Avenue Rd. rajonā. Zvanīt RA 3630, Toronto. (344)

IZDODAMA mēbelēta istaba Bloor — High Park rajonā. Zvanīt pēc pl. 6 vakarā RO 2584, Toronto. (345)

IZDODAMA istaba ar virtuvi, sākot ar 1. oktobri. Zvanīt LL 7606, Toronto. (338)

IZDODAMA mēbelēta istaba vienai personai. Zvanīt katrā laikā EM 6-2434, Toronto. (335)

IZDODAMA mēbelēta istaba ar pilnu pansiju diviem kungiem. Zvanīt LY 8596, Toronto. (346)

IZDODAMA mēbelēta istaba ar virtuves un ledusskapja lietošanu 2 pieaugušām personām Pape — Riverdale rajonā. GE 0756, Toronto. (330)

HIGH PARK rajonā IZDODAMA mēbelēta vai nemēbelēta istaba vienai personai ar virtuves, veļas mašīnas un ledusskapja lietošanu. Zvanīt JU 1046, Toronto. (337)

VAJADZĪGI
$9.000.— līdz $10.000.—
420 akru meža pirkšanai,
kā arī divi KOKU CIRTĒJI AR PIEREDZI, 1 miljona ciešpēdu ozolu un kļavu ciršanai.
1151 Glencairn Ave, Toronto
RU 1-2378

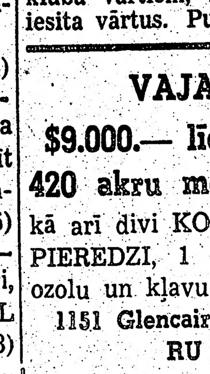

Iznomā kāzu tērpus dāmām un kungiem
MALABOR Ltd.
309 King St. W. Toronto
EM 6-3915

KARTUPEĻUS un ĀBOLUS
maisos un bušeļos, kā arī
FIRZIKUS UN LATVIEŠU GAUMĒ KONSERVĒTUS GURĶUS
Piegādā katrā latviešu mājā
K. PRĪVERTS
Zvanīt vakaros GE 5688, Toronto (245)

Latviešu d. mas! Eiropas frizēre
KAPSI'S HAIR STYLING
113 MAC PHERSON AV.
Starp Yonge St. un Avenue Rd
Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krāsošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. KI 4585
runā vāciski, krieviski un zviedriski

S. VASARĀJA
TRANSPORTA UZŅĒMUMS
izdara pakalpojumus katrā laikā
ZVANĪT OL 1403, Toronto

TAUTIEŠI,
kas vēl nav mūsu abonenti, lai arī Jūs būtu informēti par latviešu dzīvi šīnī un citos kontinentos
PIEPRASIET LAIKRAKSTA
Latvija Amerikā
paraugeksemplārus, kuŗus izsūtām nekavējoties par brīvu,

DV SPORTA KOPA „SPARTA"
rīko š. g. 3. oktobrī, plkst. 13,00 HAMILTONĀ
Deltas Secondary School vingrotavā
BASKETBOLA SEZONAS ATKLĀŠANAS ZIBEŅTURNĪRU
Ieeja 50 c. Apmeklēt lūdz sportistī.

DV ST. CATHARINES NOD. DĀMU KOPA
rīko š. g. 4. okt., pl. 15, 177 Niagaras ielā
RUDENS MODES SKATI
Piedalās:
ELLEŅAS PĒTERSONES MODES SALONS ar vienreizējiem Parīzes modeļiem un DAVES FUR CO ar elegantiem kažokiem un uzmetņiem
Ieeja $1.00 (333)

Latviskas dāvanas un grāmatas
A. AVOTIŅA GRĀMATNĪCĀ
854 Bathurst St., Toronto. Tel.: ME 4589.

Tīru vīnogu sulu vīna raudzēšanai
no latvieša saimniecības Niagārā pasūtinātājiem piegādās mājās Toronto. Sulu piegādās oktobra sākumā.
Tuvākas ziņas un pasūtināšana pa tel. MO 4054 vakaros, sestdienās un svētdienās visu dienu. (319)

LATVIEŠU
PĀRTIKAS PREČU TIRGOTAVA
atvērta līdz plkst. 8 vakaros
WIDMER GROCERY
10 WIDMER STR., Toronto. Tel.: EM 6 - 2434
Divi bloki austrumos no Spadina Ave, pie King ielas
A. KŪLAINIS & I. JANKOVSKIS

HAMILTONIEŠI!
Vai Jūs zināt, ka manā veikalā bagātīgā izvēlē dabūjamas no Eiropas ievestas dažādas siļķu un zivju koservu šķirnes?
LŪDZU APMEKLĒJIET MANU VEIKALU
DREESSLER'S FISH MARKET
30 York St., Hamilton, Ont.

Savus padomus un pakalpojumus piedāvāju kā:
T. EATON Co.
PĀRDEVĒJS MĒBEĻU NODAĻĀ COLLEGE IELAS 4. STĀVĀ
(esmu pusdienās 1.30 — 2.30. Piektdienā brīvdiena)
NIK. MEDNIS
Veikals tagad atvērts ik dienas, sestdienu ieskaitot līdz plkst. 5.30
Tel. darbā TR 1133, lok. 4125; mājās HU 9-5175

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkas latv. ev. - lut. draudzes dievkalpojums 4. oktobrī, plkst. 3 p.p. Betlemes baznīcā Bruklinā.

Port Vašingtonā, L. J. dievkalpojums Pestītāja baznīcā 4. oktobrī, pl. 2 dienā, māc. R. Zariņš.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Arch. pārstāvis A. Skrodelis (99 Herkimer, Hamilton, Ont.).

Prāv. A. Mitulis, 66 College St. Port Arthur, Ont.

Māc. V. Šēfers (659 Piccadilly Str., London, Ont.).

Niagara Falls, 4. oktobrī, plkst. 3 pp. Pāvila bazn. Pļaujas sv. dievkalpojums.

Londonā, 11. okt., plkst. 4 pp. Trīsvienības bazn. Pļaujas svētku dievkalpojums.

Vellandā, 18. okt., plkst. 1 pp. Ungāru baznīcā, Pļaujas sv. dievkalpojums.

St. Katarīnā, 18. okt., plkst. 3 pp. Kristus bazn. Pļaujas svētku dievkalpojums.

Sarnijā 24. okt., plkst. 6 vak. dievkalpojums.

Londonā, 25. okt., plkst. 4 pp. Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Londonā, 13. sept. kristīta Niedra Baiba, Videvuda un Ausmas dz. Bekmanes meita.

Sarnijā, 26. sept. kristīts Celmiņš Pēteris Roberts, Juŗa un Zentas dz. Lūkinas d.

Māc. E. Pavasars, 1139 Cannon St. E, Hamilton, Ont., tel. 9-3410.

4. oktobrī, Pļaujas svētku dievkalpojumi: plkst. 3.00 pp. bērniem, plkst. 4.00 pp. pieaugušiem.

Ceturtdien, 8. oktobrī, plkst. 7 vakarā. jaunatnes sanāksme mācītāja mājā.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510)

Māc. A. Briedis (413 Dovercourt Rd., Toronto.).

4. oktobrī, plkst. 4 pp. dievkalpojums (Pļaujas svētki) Trīsvienības baznīcā. Tai pašā laikā arī Bībeles skola bērniem, turpat baznīcas zālē. Tūdaļ pēc dievkalpojuma plkst. 5 pp. draudzes dāmu komitejas pilnsapulce apakšējā zālē, kurā lūgtas piedalīties visas draudzes locekles. Dievkalpojumu kuplinās dubultkvartets Kalvis.

11. oktobrī, plkst. 4 pp. dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā. Tai pašā laikā baznīcas zālē Bībeles skola bērniem.

18. oktobrī, plkst. 4 pp. dievkalpojums Trīsvienības baznīcā. Tai pašā laikā baznīcas zālē Bībeles skola bērniem. Tūdaļ pēc dievkalpojuma, plkst. 5 pp. Bēru kases pilnsapulce baznīcas apakšējā zālē.

25. oktobrī, plkst. 4 pp. Bērnu dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā.

Māc. E. Bērziņš (5833 — 45 Ave Red Dīrā svētdienas skola katru svētdienu plkst. 10 rītā.

Māc. A. Čops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. MI 1873), Toronto Sv. Andreja b-cā (Carlton un Jarvis ielu st.).

Svētdien, 4. oktobrī, plkst. 4,00 p.p. Pļaujas svētku dievkalpojums. Dziedās draudzes koris. Koŗa mēģinājums plkst. 2,00.

Svētdien, 11. okt., plkst. 9,30 dievkalpojums. Pie ērģelēm komponists Jānis Norvilis.

Svētdien, 18. oktobrī, plkst. 4,00 p.p. dievkalpojums. Koŗa mēģinājums plkst. 2,00.

Svētdien, 25. oktobrī, plkst. 11 dievkalpojums. Koŗa mēģinājums plkst. 12,30.

Sv. Andreja baznīcā, 20. septembrī māc. A. Čops salaulāja medicīnas studentu Leo Pilo ar Ilgu Ziediņu un kristīja Irēni Anitu Jankēvicu, Alfrēda un Silvijas meitiņu.

Māc. H. Kušils (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P. Q., tel. DE 8394)

Montreālā — Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī. 4. okt., plkst. 1 pp. — Pļaujas svētku dievkalpojums.

18. okt., plkst. 1 pp. dievkalpojums. Sākot ar 4. oktobri, pusst. pirms draudzes dievkalp. baznīcā notiks regulāri bērnu dievkalpojumi: 4. okt., plkst. 2.30 pp. draudzes pilnsapulce.

Otavā sv. Pāvila baznīcā, 210 Wilbrod St. 11. okt., plkst. 2 pp. dievkalp.

25. okt., plkst. 2 pp. dievkalpojums. Svētdienas skola stundu pirms dievkalpojuma.

Māc. F. Ruperts, 250 Bell Ave, Winnipag, Man.

Vinipegas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi septembra mēnesī notiek sv. Pētera b-cā, Ellice un Sherbrooke ielu st.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Drive, Sudbury, Ont. tel. 3-3284.

Māc. E. Lange, Billings Brigde P.O. Box 66, Ottawa, Ont.

Otavas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek Lyon ielā Nr. 250.

NAMSAIMNIEKI!
Nodrošiniet sevi ar oglēm, piepildot apcirkņus par
PAZEMINĀTĀM VASARAS CENĀM
un uz jums izdevīgiem
EARLSCOURT FUELS
firmas maksāšanas noteikumiem.
Ar mazu iemaksu — maksāšanas termiņi sadalīti 9 mēnešos.
Krājumā visu šķirņu ogles, ieskaitot slaveno Reading Antracite
UZSTĀDĀM EĻĻAS APKURES IERĪCES UZ NOMAKSU un NOSLĒDZAM EĻĻAS PIEGĀDES LĪGUMUS NĀK. SEZONAI
Pasūtinājumus pieņem un tuvāku informāciju latviešu valodā sniedz pārstāvis
K. JANDAVS
no pl. 7 rītā līdz 2 dienā, tel. LY 4532
Vakarā no plkst. 6 — 10, tel. MU 2554

DR. JĀNIS KAROLS
LATVIETIS
Praktizējis Latvijā, Vācijā un Kanadā. Sniedz dzemdību palīdzību.
Slimniekus pieņem TORONTO, 404 DELAWARE AVE
no 9—11 un no 5—7. Izņemot trešdienas. Toronto, tel. OL 1681.
Ar Harbord tramvaju līdz Halam ielai

Dr. P. BĀRDIŅŠ
Pieņem slimniekus 740 SPADINA AVE, (pie Bloor) TORONTO
no plkst. 5—7 pp. Pārējā laikā pēc vienošanās pa telefonu:
Kabinetā RA 7203, mājās KE 5628
Rentgens. Elektrokardiografs. Laborat. izmeklējumi — kabinetā.
Operācijas, dzemdības utt. — The Doctors Hospital un Western General — slimnīcās

Dr. B. DOBAI
465 BLOOR ST., W, TORONTO Tel. MI 8821
Speciālists iekšķīgās slimībās. RENTGENA UZŅĒMUMI
Runas stundas no pl. 10—12 rītā un no 3—7 pp.;
uz vienošanos arī citā laikā

«LATVIJAS AMERIKA» pārstāvji:

Visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanadā.

1. ASV:
A. Lācis, 3105 Brighton 3rd St., Brooklyn 35, N. Y., U.S.A. Tālr.: SH 3-1657.
A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.
M. Blukis, c/o Mr. Knopfle, 624 Boehlke St., Saginaw, Mich.
Ed. Dobelis, 123, First St. S. E. Waverly, Iowa.
O. Dīķis, latviešu grāmatnīca, R. 2. Waverly, Ohio.
Arvīds Eglītis, 2405, 22nd St., East Minneapolis, Minn.
K. Irbenieks, 4937 Mead Ave, Cleveland 27, Ohio.
J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.
R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1109 E. Grand River Ave, East Lansing, Mich.
Jānis Lazdiņš, 3710 N. Meridian St., Apt. 224, Indianapolis 8, Ind.
Jānis Miķelsons, 67, Mercella St. Boston — Roxbury 19, Mass.
A. Ozoliņa, 1935 N. Orchard St., Chicago, Ill.
A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.
J. Paucītis, 2116 North Capitol St. Wash, D. C.
V. Puriņš, 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.
J. Runiķis, 6226 20th Ave, N.E., Seattle 5, Wash.
Jūlijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 537 James Str., Syracuse, N. Y.
J. Sobojevskis, 2711 „W." St. Lincoln, Nebraska.
Mr. Jānis Upesleja, 1209 S. 18-th St. Milwaukee 4, Wis.
Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lovell St., Kalamazoo, Mich.
Jāņa Zabaka grāmatnīca, 1216 Bonita Ave, Berkeley 9 California.

2. KANADĀ:
P. Avotiņš, 854, Bathurst Str., Toronto. Tel.: KE 3884.
J. Berkmanis, 20 William St., Waterloo, Ont.
A. Cauka, Latviešu grāmatnīca, 474 Princess Ave, London, Ont. Tālr.: 71384.
Mr. J. Celms, 849 Mc Rae St., Niagara Falls, Ont.
V. Dreifelds, grāmatnīca, 91 Poplar Ave, Kirkland Lake, Ont.
Oļģerts Gebauers, 37 Strathcona Ave, So. Hamilton, Ont.
H. Kānbergs, Rakstu un darbu pakalpojumu birojā, 598 Sherbourne St., Toronto. Tel.: RA 7149
Vilis Kaļiņš, 21 Denison Rd. West Weston, Ont. Tel. CHerry 1-2068
Mr. V. Kārkliņš, grāmatnīca, 187 Regent Str., N. Sudbury, Ont.
A. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.
V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PR 4596
Marta Kunčāns, 47, Boulah Ave, Hamilton, Ont.
Arturs Kivītis, Huydman's Bridge, Box 184, Ottawa, Ont.
L. Lidums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.
Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 389.
K. Skuja, 518 Cameron Ave, Windsor, Ont.
Mrs. Leonija Ozolkalne, 498 E. 6th Ave., Vancouver, B.C.
Mr. O. Zilkalns, 6745, Cote St. Luc Rd., Apt. 3, Montreal, Que.

3. Vācijā
Andrejs Ozoliņš, Apgāds un grāmatnīca, (24b) Eutin/Holst., Rettberg—Kaserne.
Mr. V. Pomeinieks, „DV grāmatnīca", Wilhelmsburg, B 1—8, 14a Ulm/Donau.
Abonēšanas maksa: 1 mēn.: DM. 4.- 3 mēn.: DM 11.-

4. Anglijā
Daugavas Vanagu Fonda grāmatnīca, 72 Queensborough Terrace London W2
Abonēšanas maksa: 1 mēnesis 7/- 3 mēneši 20/-

5. Francijā:
Madame K. Birznieca, 31 rue de Seine, Paris 6.
Abon. maksa. 1 mēn. 400 franki 3 mēn. 1000 franki

6. Dānijā:
Mr. K. Reitmanis, Box 292, Kobenhavn, Danmark.
Abon. maksa: 1 mēn.: 4,50 D. Kr.

7. Zviedrijā:
Information. Postgiro 35—61—40 Stockholm. Pasta adrese: Box 12134. Information (L. Am.) Stockholm, K.
Abon. maksa: 1 mēn. 4 Zv. Kr.

8. Austrālijā:
D.V. Sidnejas nodaļa, Mr. B. Everts, 6. Chertsey Ave, Bankstown, N.S.W.
Abon. maksa: 1 mēn. 8 šiliņi.
Mr. E. Liepiņš, 6 Booreea ST. Lidcombe, Sydney, N. S.
Mr. A. Priedīts, grāmatnīca „Rīga", 74 Judd St., Mortdale, Sydney.

9. Venecuelā:
Mr. J. Henkuzens, Urban. Michelenal S.— 14, Valencia.
Abon. maksa: trimestris 15,40 bol.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 HURON ST., TORONTO, ONT., CANADA

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ ....
līdz .... uz .... mēnešiem ar šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss ....
....
Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....
.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts ....

ABONĒŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn.; $4.50 par 3 mēn.; $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par 1 gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lācis, 3105 Brighton 3rd St., Brooklyn 35, U.S.A. Tel. SH 3-1657

Kristīgie jaunieši vispasaules palīdzības darbā

YMCAs MĒRĶI UN UZDEVUMI

Latvieši ar vispasaules jaunatnes organizāciju YMCA un tās aktīvo palīdzības darbu iepazinās tikai pēc Pirmā Pasaules kara. Agrāk latviešu sabiedrībā vārds YMCA (Jaunekļu Kristīgā Savienība) saistījās ar pazīstamo zaļo laukumu Ķieģeļu ielā, kur savas sporta gaitas sākuši daudzi mūsu izcilākie sporta ļaudis un kur bieži no Krišjāņa Valdemāra ielas un no Ganību Dambja plūda ļaudis straumēm, lai noraudzītos kādā futbola sacīkstē. Tā īstī ar YMCAs darbu latvieši iepazinās tikai pēc Otrā Pasaules kara Vācijā. Tajā laikā YMCA bija vienīgā organizācija, kurā varējām darboties, un tāpēc gandrīz visās latviešu nometnēs bija YMCAs-YWCAs nodaļas. Tas, ko vispasaules YMCA veica kara laikā un arī karam beidzoties, mums aptuveni ir zināms, bet svešs ir tas palīdzības darbs, ko YMCA veic vēl tagad ārpus Eiropas, neprasot nevienam, kas tu esi un pie kādas ticības tu piederi. Šī organizācija cilvēkus nešķiro ne pēc tautībām, nedz ādas krāsas, bet atzīst demokratiskās brīvības, individa vērtību un tiesības visiem vienādi. YMCA seko kristietības pamatlikumam — mīlēt savu tuvāko, gan nākt palīgā dzīves problēmu risināšanā, gan cenšoties pacelt dzīves standartu, gan rūpējoties par izglītību, cīnoties pret slimībām utt.

Sevišķi iespaidīga ir Ziemeļamerikas līdzdalība Pasaules YMCAs palīdzības darbā, kas skar visattālākos punktus visos kontinentos, atskaitot komūnistiem pakļautās zemes, kur šai organizācijai neatļauj darboties. Pasaules YMCAs palīdzības darba programma ietver izglītību, sportu, kara postījumu novēršanu, amatu mācīšanu, slimnīcu ierīkošanu un uzturēšanu, bibliotēku ierīkošanu, reliģisko audzināšanu un daudzas citas nozares, kuras aptver cilvēka dzīvi un vajadzības. Pasaules palīdzības darbā nepieciešamo līdzekļu sagādē aktīvi piedalās arī Kanadas YMCA sava ģenerālsekretāra R. S. Hoskinga vadībā. Viena vienīgā Toronto Centrālā YMCA ik gadus pasaules YMCAs palīdzības darbam nodod 8000 dolaru.

Pašlaik YMCA ar lielu dedzību strādā Korejā, kur organizācijas biedru skaits pieaudzis līdz 5.800, un tās darba svētību bauda ap 300 tūkst. cilvēku. Ēku atjaunošanas izdevumiem Dienvidkorejā savākts ap 40 milj. vonu, bet vēl vairāk līdzekļu ziedots mantu iegādei un strādniekiem. Tā rūpējas par apmešanos un pārtiku bēgļiem, organizē bāreņiem bērnu namus, noklīdušiem zēniem organizē apmešanos un māca tiem amatus, apkaro prostitūciju, noorganizējot bez vecākiem klīstošām meitenēm eksistences iespējas un apmešanos utt. Vienā pašā Inčonā ikdienas YMCA paēdina 1200 bēgļu bērnu.

Kanadas un Sav. Valstu YMCAs savu palīdzību pašlaik vēl sniedz 28 valstīm, sadarbojoties ar 78 citām valstīm, kuras iekļāvušās pasaules palīdzības darbā.

Kanadas un ASV YMCAm vadošais princips ir sadarbība. Tā ir tieša palīdzība atsevišķo zemju YMCAm, lai tās efektīvi darbotos uz vietām. Tiek pētīti vietējie apstākļi un uz attiecīgo konstatējumu pamata budžeta komisija piešķir pabalstus. Piem., 1951. gadā Urugvajas YMCAs kollēdžas ierīkošanai, YMCAs fiziskās audzināšanas kollēdžas atvēršanai Indijā un amatu mācīšanai zēniem Libērijā piešķirts $1.041.649.

YMCAs Pasaules Komiteja koordinē un stimulē YMCAs darbu 78 zemēs, kuŗās šī organizācija pastāv. Šī komiteja veic uzdevumus,

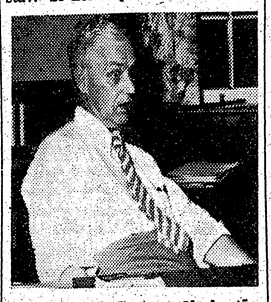

Kanadas YMCAs ģenerālsekretārs R. S. Hoskings

kas nav pa spēkam atsevišķai nacionālai YMCAi. Pasaules komiteja palīdz atsevišķām zemēm sagatavot vadītājus, organizē internacionālas nometnes, piem., Vācijā un Japānā, sūta uz vietām savus vadītājus, vada sagatavošanas kursus Filipīnās, Malajā, Austrālijā u. c., Vidējos austrumos sanāca jaunatnes pārstāvji no 30 zemēm, nospraužot darba plānu turpmākiem gadiem. Pie Apvienotām Nācijām YMCAs Pasaules komitejas reprezentanti galvenokārt veic uzdevumus, jaunatnes audzināšanas un organizēšanas darbā. Vēl jo projām Pasaules komiteja sniedz aktīvu atbalstu bēgļiem un kara upuriem Vācijā, Austrijā, Triestā, Anglijā, Francijā un Vidējos Austrumos.

1952. g. palīdzības darbam YMCAs budžets bija $1.771.133, pie kam $568.000 no šīs summas neparedzētām vajadzībām pasaules mērogā. YMCAs biedru skaits pārsniedz 4 miljoni, bet nenosakāms ir to skaits, kuŗi saņem šīs organizācijas atbalstu.

Pasaules YMCAs centrs atrodas Ženēvā, Šveicē, kur pirms 75 gadiem 200 delegātu konferencē nodibināja YMCAs Pasaules komiteju.

No mazā kristīgo jaunekļu pulciņa, ko pirms 100 gadiem Londonā apveinoja Džordžs Viljams, izaugā pasaules organizācija. 1855. gadā Parīzē lika pamatus YMCAs vispasaules apvienībai. Šogad Ženēvā Pasaules komitejas sēdē, kuŗā piedalījās arī Kanadas YMCAs ģenerālsekretārs R. S. Hoskings (Toronto latviešu YMCAs goda biedrs), apsprieda YMCAs 100 gadu pastāvēšanas atzīmēšanu, kas notiks Parīzē.

„Pašreiz YMCA," saka ģen. sekr. Hoskings, „veic lielu darbu arī apkalpojot Sav. Valstu Kanadas un Anglijas karavīrus viņu novietnēs svešumā, gādājot par to, lai karavīriem būtu brīvā laikā laba atpūta. Šinī sakarā R. S. Hoskings, apmeklējot karaspēka novietnes Vācijā, veicis pāri par 1200 jūdžu. Interesanti atzīmēt, ka viņš ļoti atzinīgi izsakās par vāciešiem un apbrīno viņu lielo darba mīlestību, īpaši valsts jaunuzbūvē.

Par Kanadas YMCAs darbu viņš saka, ka Kanadā īpašu vērību veltī jaunu sekretāru sagatavošanai, izdodot šim vajadzībām daudz līdzekļu. Pašreiz atvēlēti $122.000, Kanadas YMCAs sekretāru treniņu nometnes Ženēvas parkā, kas atrodas pie skaistā Kučičinga ezera, izveidošanai. **Ž. Zentiņš**

VĒJI NO EIROPAS

VIŅI PALIKA DRUPĀS UN DRŪMĀS BARAKĀS

VĒSTULE LA NO VĀCIJAS

Pēc IRO darbības izbeigšanās Vācijā palikušajiem latviešiem notikušas divi nozīmīgas pārvietošanās: vispirms no kazarmēm uz barakām, pēc tam — uz blokēkām. Ja izvietošana no kazarmēm barakās veikta gandrīz pilnīgi, tad jaunceltajās blokēkās tikusi tikai samērā neliela daļa. Izņemot Bavāriju, kur gandrīz visas baraku novietnes ir likvidētas un blokēkās pārvietoti kā strādātāji, tā dažādo (bezdarba, sociālā, kara invalidu) pabalstu saņēmēji, tikmēr pārējās vācu zemēs, īpaši Virtembergā, tikai samērā niecīgai tautiešu daļai izdevies pārcelties dzīvokļu ēkās, gandrīz vienīgi strādātājiem, kas spēj maksāt augstas īres. Tāpat no atsevišķo zemju valdībām stipri atkarīgi arī bij. DP (kuŗus vācu valdība pārdēvējusi par „bezdzimtenes ārzemniekiem" — Heimatlose Auslaender) kultūrālā un sabiedriskā dzīve. Dažā zemē, piemēram, Vestfālē, vācu iestādes atbalsta ar līdzekiem dažu latviešu skolotāju algošanu, nometņu pārvaldēs algotā darbā iesaista bij. DP, turpretim, citur, piem., Virtembergā, sabiedriskām vajadzībām nevar izkarot pat vienu barakas istabiņu. Šī problēma vispār ir Vācijā palicēju sāpju bērns. Gan „lāpās" ar vācu „gasthaužos" īrētām zālēm un zālītēm, taču reta novietne spēj vairāk kā vienreiz gadā maksāt augstās īres, un tādēļ jāatsakās no daža vērtīga sarīkojuma vai izrādes (kā tas šovasar bija ar Zīverta viesizrādēm). Arī blokēkās stāvoklis nav labāks, un tādēļ bieži gadās, ka dievkalpojums jānotur zem klajas debess un Blaumaņa Zagli jānospēlē egļu audzē.

Darba iespējas vāciešiem ir gandrīz vienīgi tikai latviešu darba, sardžu un transporta rotās vai pie amerikāņu armijas (telpu tīrīšana, virtuvēs). Vācu uzņēmumos ārzemniekiem grūti iekļūt, jo vāciešiem pašiem bezdarbnieku skaits pārsniedz miljonu, tādēļ dabiski, ka brīvajās vietās priekšroka pašu tautiešiem. Kaut pēdējā laikā sakarā ar jaunu rotu dibināšanu, darba un sardžu rotās vienmēr ir brīvas vietas, latviešu starpā vērojama bēdīga parādība: darba spējīgi vīrieši labāk strādā īslaicīgu sezonas darbu vai saņem bezdarba pabalstu („štempelējas"), nekā iesaistās rotās pastāvīgā darbā. Šo „priekšzīmi" rāda tieši veselie, kamēr invalidi cenšās izmantot katru darba iespēju. Šī parādība nav kādas atsevišķas novietnes īpatnība, bet raksturīga visai Vācijai, tādēļ arī Vācijas LCP savā pēdējā sesijā bija spiesta šos dīkdieņus brīdināt.

Citās zemēs daudz diskutētās asimilācijas briesmas, šķiet, Vācijā būtu vismazākās, jo latvieši šeit dzīvo vēl ļoprojām vairāk vai mazāk vienkopus un bērniem ir iespēja apmeklēt latviešu papildskolas. Taču vērojama kāda parādība, kas gan nav jauna, jo par to smējās un dusmojās jau Blaumanis, bet nu tā kļūvusi atkal aktuāla. kārkluvācietība un kaunēšanās no sava latviskā vārda. Ir latviešu ģimenes, kas saietas tikai ar vāciešiem un arī mājās lieto vācu valodu. Citi, kas tik tālu vēl nav tikuši, vismaz savas durvis grezno ar vizītkartēm: Lagzdin, Didrichsohn, Bergmann, Ballod. Neesmu redzējis šo kungu personiskos dokumentus, taču nešaubos, ka tiem — tāpat kā visiem pārējiem bij. DP — tajos ir ierakstīs: Heimatlose Auslaender, — ko gan tad dod šī vārda „vāciskošana"? Un jo sliktāk viņam, ja Daugavas Vanagu biedru sarakstos tas vēl palicis, piemēram, Lagzdiņš... Bet, paldies Dievam, pagaidām tādu ir maz, un neticu, ka sirmās mātes un tēvi, invalidi un atraitnes ar jauno audzi baraku ciemos, vai sardžu un darba vīri rotās tiem sekos...

Kaut dzīves standarts Vācijā pēdējos gados ir ārkārtīgi cēlies, latviešu cilvēkam — caurmērā — tas ļoti zems. Jo palicēju vairākumu sastāda vecie ļaudis, atraitnes ar bērniem, slimie, bet šīs grupas spiestas pārtikt no sociālā pabalsta, kas vienīgais ir DM 51.00 (apm 12 Kanadas dol.) mēnesī, kamēr ģimenēm pat proporcionāli

Ulmas nometnes latvieši sagaida viesus. Vidū nometnes vecākais V. Pomelnieks. A. Rusiņa foto

mazāk. Un par šo naudu ir nevien jāpaēd, bet arī jāgērbjas, jāmaksā kurināmais, apgaismošana utt. Šinī perspektīvē DV u. c. organizāciju aprūpes darbs iegūst milzīgu nozīmi, jo katrs dolars, pat katrs cents, kas ziedots Vācijā palicējiem, ir prakstiski dots viņu visminimālāko dzīves prasību segšanai. DV Rietumvācijas aprūpes nozare un DV nod. tīkls gādā, lai ziedojumi sasniegtu tos, kam tie visnepieciešamāki. Vācijas trūcīgo tautiešu stāvoklis kļūtu daudz smagāks, ja aizjūras ziedotāju sirdis noslēgtos un maki aizvērtos....

Juris Čaukšturis

Mūsdienu pasaka franču Rivjērā

VĒSTULE LA NO KANNAM

II

Karltona viesnīcā gandrīz katmiņu apartamentos uzturējās divas, mūsu dienās pazīstamākās sievietes — Vindzoras hercogiene un Grēta Garbo. Kamēr Vindzoras hercogiene, eleganta un smaidīga, fotografu un žurnālistu ielenkta, devās bārā, kur viņu gaidīdams, hercogs šo to iemeta — „dievīškīgā" šmauca pa virtuves kāpnēm lejā... Izdevās viņu redzēt ostā: dziļi uzmaukta plata cepure un tādas jocīgas līdz ceļgaliem garas platas bikstītes. Abas dāmas vēlējās īrēt jachtu Hidalgo, sacensībā to izdevās dabūt hercogienei. Viņa ar hercogu, tad devās īsā izbraucienā gar Itālijas krastiem, — viņi ir jau atkal Karltonā. Grēta Garbo beidzot atrada superjachtu Glantor, ar kuŗu viņa aizbrauca uz Korsiku. Vislielākā jachta Kannu ostā pieder Benitez Reaxaach, kundzei, labāk pazīstamai ar vārdu Mom Muano. Viņa agrāk Parīzē pārdeva puķes un dziedāja uz ielas, ko viņa labprāt uzsver tagad. Benitez — Rexach ir no San Domingo, tāpat jachtas personāls, — 75 cilvēki. Jachta ir īsts transatlantisks kuģis, — 115 metru garš, 60 kabīņu īpašniekiem un viesiem. Bez tam vēl „cruiser" Moineau II un motorlaiva, kas tērē 300 litru degvielas stundā. Jā, streikotājiem ir ko noskatīties. Komisks starpgadījums bija, kad, Moineau (zvirbulis) vēl nebija piestājies kra stā kur gaidīja ziņkārīgs pūlis, Mome Muano gribēja pāriet uz Moineau II. Tērpusies kā vienmēr fantastiskā admirāļa uniformā, zelta izšūtu kasketi galvā, viņa ievēlās netīrajā ostas ūdenī par prieku publikai, kas gavilēja. Kad viņas domingieši to bija izstiepuši no ūdens, Mome bija tik noskaitusies, ka tā iegāzās vēlreiz jūrā, gribēdama pierādīt, ka arī pirmoreiz viņa to bija darījusi pa jokam. Viņa nav jauna, stipri tukla, un pavisam īpatnējs „numurs": ap kājām viņa valkā sprādzes ar milzīgiem briljantiem, tie dodot viņai vēsumu šinī karstā vasarā. Ja viņai saka: „Jums gan dzīvē ir laimējies," viņa atbild: „Oh, tas ir ļoti vienkārši, es biju izsalkusi un nosalusi, iesēdos vienā automašīnā nosnausties, es izvēlējos to dārgāko, un viņas īpašnieks mani pamodināja, tas bija Benitez Rexachs.

Ceļā uz Parīzi, kur tam būs nopietnas pārrunas ar franču valdību, no Indoķīnas ar lidmašīnu Nicas aerodromā ieradās Anamas imperātors Bao Dai. Viņu sagaidīja imperātrise ar pieciem bērniem. Ģimene, kopš Indoķīnas kara dzīvo Kannās, kurp arī visi tūlīt devās. Imperātrise ir ļoti simpatiska, klusa un diskrēta. Viņa apmeklē visus koncertus, piem., Šopēnam veltīto Niedzielski klavieru koncertu. Šis poļu pianists apbrauc visas Eiropas rietumu valstis vezdams sev līdzi savu jauko Gaveau.

Pazīstamais spāņu toreadors Domungins ir sadraudzējies ar mākslinieku Pikaso, — abi nevērojot lielo gadu starpību, ir ļoti sajūsmināti, viņus abus vieno vēršu cīņu kaislība. Tagad Pikaso, kaut gan naudu labprāt neizdod, projektē celt arēnu korrīdām Vallorisas pilsētiņā kur viņš pastāvīgi uzturas un kur atrodas viņa keramikas cepļi. Korridas būšot par velti Valorisas iedzīvotājiem, bet toties maksāšot dārgi pārējiem apmeklētājiem. Domuingins ir septiņas reizes „sabadīts", dziļas rētas vēl tagad redzamas, kad viņš saulojas plūdmalē, kur mācās ūdens slēpēšanu.

Jūras krastā var apbrīnot arī Persijas šacha dvīņu māsu Aršafu: kopš pēdējiem notikumiem Irānā, viņa staro priekā. Vēl dūšīgi peldas jaunlaulātie — erchercogs Oto Habsburgs ar dzīves biedri. Drīzumā gaida sēru Vinstonu Čerčilu, kas septembŗa mēnesi pavadīs lorda Biverbruka villā Kap d'Ailā.

Kopš dažām dienām streiki ir izbeigušies, bet staciņās ir vēl liela drūzmēšanās: aizbraucēji un atbraucēji. Iet daudz papildu vilcienu. Septembŗa mēnesis te ir arvien rāms un silts un patīkamāks nekā vasaras vidus.

Tā nu ar streiku izbeigšanos ir arī iespējams šīs rindiņas nosūtīt Latvijai Amerikai. **A. O.**

Apkārt zemes lodei

Jugoslavijas ekskarālis Pēteris nodomājis šķirties no savas laulātās draudzenes Aleksandras. Slaido un skaisto karalieni viņš apprecēja 1944. gadā, kad viņa bija vēl Grieķijas princese. Aleksandra ir arī Anglijas karalienes Viktorijas maz-mazmeita. 9 gadu ilgo laulības dzīves šķiršanu abi karaliskie laulātie uzdevuši nokārtot advokātiem, kuŗu galvenās rūpes ir par prinča Aleksandra tiesību saglabāšanu.

● Ne vienmēr īrnieki ir patīkama lieta, un dažreiz, lai no tiem atbrīvotos, jāķeras pie ārkārtējiem līdzekļiem. Tā Parīzē kāds namsaimnieks sācis lēnām nojaukt savu māju, lai tikai tiktu vaļā no tām 8 ģimenēm, kuŗas bija „ieperinājušās" viņa īpašumā. Savā laikā viņš bija iesniedzis sūdzību tiesā, un tiesa arī bija nospriedusi īrniekus izlikt. Bet pēdējie tomēr neizvilkušies. Izmisumā namsaimnieks vispirms nozāģējis kāpnes, kuŗas vedušas uz otro stāvu. Kad tas nelīdzējis, viņš izzāģējis lielu caurumu grīdā virs pagraba, lai bērniem nebūtu iespējams kustēties bez nogāšanās briesmām. Pēc tam viņš ar cirvi izpostījis apkures sistēmu un caurules.

Īrnieki tomēr nepadevušies. Tie iegādājušies uzvelkamas kāpnes, uzvilkuši ūdeni ar virvi, un pēdīgi atsaukuši policiju. Pēdējā pacietīgi uzklausījusi īrnieku sūdzības, kā arī solījumus, maksāt kārtīgi īri, līdz ar norādījumu, ka tiem nav iespējams citur dzīvokļus sadabūt. Namsaimnieks tomēr pateicis, ka viņam īres naudas nevajagot, bet gan īrnieku izvākšanos, un, ja tas būšot nepieciešams, viņš noārdīšot visu namu.

Policija, ievērojot tiesas spriedumu un namsaimnieka īpašuma tiesības, neatradusi par iespējamu lietā iejaukties.

● Otrā Pasaules karā mazais, bet sīkstais kazāku vadonis Vladimirs Šanarofs cīnījās kopā ar vācu armija pret boļševikiem. Kopējās cīņās viņš nonāca līdz Narevai, bet tad sākās atkāpšanās. Neredzot citas izejas, viņš pavēlēja saviem apsīkušajiem 3000 kazākiem izdalīties pa visu fronti un mēģināt nokļūt boļševiku aizmugurē, pēc kam sapulcēties norunātā vietā Arala ezera ziemeļos. Daļai tas arī izdevās, bet vadoni pazina un ievietoja Turgajas nometnē. Šaranofs izbēdzis, kādā darba grupā strādādams, pārgriežot dzelzceļu. Pēc tam viņš devies uz Parīzi, jo tur viņam dzīvo piederīgie. Viņš bijis personīgs draugs tanku ģenerālim Guderiānam, kuŗa vienības viņš bieži paglābis no partizānu uzbrukumiem. Ar prieku viņš atceras bijušās cīņas un ir gatavs atkal cīnīties par savas tautas brīvību, bet tad gan viņš gribētu aiziet līdz Urāliem.

● 26 gadi vecais torontietis Irvings Midaniks laikam uzstādījis jaunu pasaules rekordu laupīšanā. Viņš 33 minūšu laikā ieradies 4 veikalos, kur izlaupījis naudas kases. Divās vietās viņš paguvis savākt vismaz 130 dolaru, trešajā nelaimējies, jo kase bijusi tukša, bet ceturtā jau to aizturējusi policija. Pirms došanās laupītāja gaitās M. nozadzis kādu pēdējā gada auto, kuŗu vienkārši paņēmis izmēģinājuma braucienam no auto pārdevēja, bet neaizbaucis atpakaļ. Pie ceturtā veikala durvīm viņš atstājis nozagto auto ar iedarbinātu motoru un vaļējām durvīm, ko pamanījuši 2 policijas ierēdņi, kuŗi meklējuši auto un kuŗiem jau bijusi informācija, ka šai auto atrodas laupītājs. Tie devās veikalā, kur pārsteidza un sapēma ciet neatlaidīgo laupītāju. No pirmās līdz ceturtai laupīšanai bija pagājušas tikai 33 minūtes. Piezīmējams, ka laupītāja ierocis bijusi nekaitīga rotaļu pistole.

Tālivaldis Dangavs

BALSIS SAVANĀ

STĀSTS

IX

Devu viņam padomu triekt pie velna visus šos mondongas.

„Viegli pateikt... Viegli padomus dot... viņš pārmeta. „Tāda ķeza!" viņš ievaidējās atkal un atkal. Beidzot sadūšojies, vai arī ko izdomājis, gāja pie durvīm nu runāja ar jaudīm: Varēja noprast, ka tie ar kaut ko nav mierā.

Pārvaldnieks pagriezās pret mani:

„Es neesmu drošs par jūsu dzīvību. Tāpēc viņiem jādod kāds gandarījums, kāds pierādījums..."

„Nepieņemšu neko apsmurgātu," stingri noteicu.

Kad pārvaldnieks nu runāja aiz durvīm, tas rūca, murkšķēja un čiepstēja tāpat kā paša sākumā. Tad aprima piepeši, un kādas sievietes rokas iebīdīja būdā raudošu skuķīti, tīri vēl bērnu. Es vēl nepaguvu izteikt savu sašutumu, kad pārvaldnieks jau izmetās no **būdas un durvis tika aizcirstas.**

Pār visu estansiju nolaidās dziļš klusums.

Stāvēju durvju tuvumā, bez padoma, un skuķīte, pirkstu degunā, glūnēja caur pieri uz mani ziņkārībā, kas ar viņu notiks. Ja viņa mācētu spāniski, iedotu kādu dāvanu un piesacītu, lai uz visu atbild ar jā, ārā iziedama, bet viņa prata tikai guaraniski.

„Esmu eiropietis, un tā nebūs, ka viņi man liks darīt," manī sacēlās spīts. „Es tiem rādīšu!" un satvēru garo dēli, uz kuŗa biju pētījis kukaiņus. Meitene, to redzēdama, iemetās kaktā kā suns no nūjas un laida brēcienu vaļā.

„Kuš, kuš!" sievietes balss aiz durvīm to mierināja. Bet Manuels sāka stabulēt ko jautru, un viens vai otrs peons bezkaunīgi iesmējās.

Pārskaities grūdu dēļu galu durvīs. Tās nepadevās. Un otrreiz tāpat. Nebija vērts mocīties, un es blenzu visapkārt. Skatiens apstājās pie jumta apakšas, jo griestu te nebija. Padoms tūdaļ arī bija rokā: devu ar dēļa galu pa jumtu, tā kā putekļi, gruži un kukaračas vie pajuka. Dēlis izskrēja cauri, un drīz vien jumtā bija pietiekami liels caurums, lai pa to es varētu izlīst un sveicienam izšaut no pistoles.

Metīsi aizlaidās savmalu kuŗš.

Izlaidis skuķīti ārā, dusmu pilns tūdaļ devos pie pārvaldnieka.

Pamanījis mani, šis bendes maiss jau steidzās p retim izplestām rokām, vienā laidā runādams, cik jocīgi tas viss iznācis, ka nu sākšoties citi laiki, varēšot kaut ko uzsākt kopīgi, piemēram, kukaiņu vākšanu...

Es stāvēju salts.

„Ko? Kas?" pārvaldnieks apjuka, savus apkārtlīdējus skatienus reiz apturējis manā sejā.

„Esmu tā uzbudināts un satraukts," es nu iesāku, „ka cits man nestāv prātā, ka lēkt zirgam mugurā un laisties uz Asunsionu pie sabiedrības direktora."

„Kāpēc?" otrs jautāja, skatīdamies sānis.

„Lai saņemtu sodu kapatazs un Manuels, kas vainīgi pie manai personai nodarītām pārestībām, nejēdzībām..."

„Un kam būs kāds labums?" pārvaldnieks iesmējās kā atvieglots. „Cietīs ne tikai viņi, arī es un jūs. Visi."

„Palieku pie sava. Man jābūt prom. Pats teicāt, ka mana dzīvība apdraudēta."

„Vai tad es tā teicu?" viņš jautāja kā apšaubīdams pats savus vārdus.

„Zināms, ka teicāt."

„Jā, jā, protams. Tā tas bija. Tik daudz nepatikšanu, tik daudz darīšanu, ka visu nevar atcerēties. Bet es gādāšu, lai jums nekas nenotiktu. Mums ir kopējas intereses, lieli nodomi. Šonakt nostādīšu pie jūsu mītnes uzticamus cilvēkus," viņš solījās.

„Ka tie uzticamie cilvēki mani nepataisa aukstu pa nakti?" izteicu šaubas. „Un ko tas galu galā dos maniem satrauktajiem nerviem? Neko. Mani var nomierināt tikai pilnīga drošības sajūta, vientulība, mūzika..."

„Mūzika..." pārvaldnieks skaļi domāja. „Vai ta' nevar Manuels?"

Es jau gribēju piedāvājumu atraidīt, taču pēdējā brīdī apdomājos: Kāpēc lai vecis nepūstu pie būdas, tā sagādādams man zināmu drošību un mierinājumu? Jo zirgu tik un tā neizkaulēšu šovakar, un tepat vien būs jāpaliek pa nakti.

Es teicu:

„Piekrītu. Bet ar vienu norunu, ka Manuels man paklausīs un stabulēs bez apstājas no tumsas līdz gaismai."

Pārvaldnieks tūdaļ piegāja pie durvīm un ko nokliedzās guaraniski. Kāds steidzīgi aizdipoja: laikam Manuela meita pēc sava tēva. Kad vecis ieradās un dzirdēja, kas darāms, tas vispirms noprasīja:

„Un kas man par to būs?"

„Tad tu gribi samaksu par to, pie kā pats esi vainīgs?" pārvaldnieks viņam uzbrēca. „Inženieris ir nervozs. Nervi beigti. Vai tu labāk gribi, lai viņš dodas pie direktora un pastāsta, ko tu viņam esi nodarījis?"

„Es stabulēšu," Manuels teica iziedams.

Pārvaldnieks berzēja rokas un teica:

„Redziet, cik labi iznāca. Galu galā visas lietas nokārtojas tā, kā vajadzīgs."

„Nekas vēl nav nokārtojies," es paliku pie sava. „Rītu jūs man dosit zirgu, lai reiz tieku prom no šīs nolādētās vietas. Te es neparedzu nekā laba."

„Un kas tad būs ar kukaiņiem, ja tik aplami spriedīsit?" viņš cieši satvēra manu elkoni.

„Lieciet mani mierā ar kukaiņiem!" es sacīju, atbrīvodams elkoni, un gāju prom.

Tumsai iestājoties, vecis bija klāt kā nagla.

„Pūt nu!" es pavēlēju, durvis aizvērdams.

Kad Manuels vienu stundu bija pūtis pie durvīm, es no gultas nobļāvos:

„Netupi pie durvīm! Man nav nekāda labuma no tā. Stāvi pie lodziņa un stabulē, lai moskīti nenāk iekšā!"

Nu vecis mūzicēja un kāvās ar odiem. Kad pūšamais jau sāka plerkšķēt, pūtējs iejautājās:

„Seņor, kāda stunda jau varētu būt?"

„Vēl ir tikai pāri deviņiem."

Manuels iekunkstējās:

„Vai ta' man būs jāpūš tad arī, ka' seņors aizmidzis būs?"

„Jā," cietsirdīgi apstiprināju, jo es būtu dumjš, ja palaistu gaŗām izdevību vecim atspēlēties par nodarītajām pārestībām: Taču maŗa daba nav launa un pēc pusstundas es jau viņam atļāvu staigāt būdai apkārt un pūst tikai vienu apgājienu no trijiem. Bet nu vecis man sāk atdarīt: palaida tik augstus pūtienus, ka ausis bija jāaizkorķē ar rādītāju pirkstiem. Gribēju jau uzbrēkt, lai pūš zemāk, taču pēdējā mirklī apdomājos un uzkliedzu gluži pretējo:

„Vēl augstāk! Pūt vēl augstāk! Tā, tā, tā!... Tas nomierina nervus. E, kur labi!"

Kena spiedza, tā jau skanēja kā tvaika katla svilpe, un tad piepeši vairs neskanēja nemaz.

No dziļā klusuma iznira Manuela gaudas:

„Seņor, ai seņor, augstāk vairs nevarēju! Šķīstš vien pajuka." Tad atsēdies!" devu pavēli, priecādamies, ka šādā veidā izārstēts, vecis bez teikšanas pūtīs zemu.

„Atsēsties!..." spēlmanis gaudoja tālāk. „Atsēsties..." un sāka lūgties: „Seņor, palaidiet mani uz būdu pēc citām biksēm!"

Pieteicu, lai skriešus skrien atpakaļ. Kamēr vecis bija prom, domāju, ko ar to iesākt, tak nekas prātīgs neienāca prātā. Manuels tā vien izslīdēja no galvas ārā, turpretim kapataza un pārvaldnieka ģīmji tā vien līda smadzenēs, lai domātu tikai par viņiem. Tāpat no manis neizgāja nojauta, ka arī pārvaldnieks daudz vainojams pie visiem nepatīkamajiem piedzīvojumiem, jo glumi cilvēki vienmēr rada aizdomas pret sevi.

Pa to laiku Manuels bija atgriezies un, muti pacēlis līdz lodziņa malai, klusi sauca:

„Seņor!..."

Likos aizmidzis, lai viņš netraucētu nemaz domas. Bet izdomājos šā, izdomājos tā, tik saprast nevarēju, kāpēc pārvaldniekam būtu bijusi vajadzība ko rīkot pret mani.

„Rīts vēl tālu. Gan ko izdomāšu," esspriedu. „Un ja ne, starp mani un pārvaldnieku stāv kukaiņi."

Gudrodams sadzirdēju, ka Manuels ar kādu sarunājās. Mēģināju ieklausīties otrā balsī, kas bija sīciņa kā sievietei, vai bērnam.

„Manuel!" es nosaucos.

Gausu soli vecis pievilkās pie lodziņa, brīnīdamies:

„Vai tad seņoram nemaz miegs nenāk! Vai seņors nav vēlu mati sūcis, ka neguļ?"

Es viņu kaitināju:

„Tu tak domā, ka esmu spoks. Kāpēc prasi, ja zini, ka spoki neguļ, e?"

Manuels ko norūca.

Nu es jautāju:

„Ar ko tu tur runāji?"

„Ar Manuelitu. Viņa palīdzēs pūst. Mana mute jau stīva."

Man kas iešāvās prātā, es žigli izlēcu no gultas, uzvilku bikses un zābakus, iededzināju sveci, atvēru durvis un saucu abus iekšā. Meitene ienāca līdzi vectēvam kā nokaunējusies, bet Manuels izskatījās gluži nobažījies, nespēdams aptvert, ko teikšu vai darīšu. Kad piegāju pie lādītes un vilku cukurgraudus ārā, viņa seja atplauka.

„Tik tās zāles nelejiet!" Manuels noteica.

„Hm," man bija jāsmīn. Pat to zināja estansijā.

Pasniedzu divus graudiņus Manuelitai, vienu vecajam. Pēdējais par tādu sadalījumu likās it kā neapmierināts.

„Apēd!" nu teicu vecim. „Mute vairs nebūs tik stīva. Varēsi papūst, un mēs ar Manuelitu padancosim."

Manuels salecās aiz prieka, un tūdaļ sāka iztecināt siekalas no stabules.

„Ko lai palaižu?" tad viņš noprasīja, tūdaļ arī jau zinādams: „Spēlēšu to, ko reiz ar gaŗām plēšām gaudināja kāds gringo."

Tās bija kādas valša drumstalas, ko vecais nu izdabūja no kanas, taču pietiekamas, lai varētu skuķi apgriezt dažas reizes pa būdu. Kad satvēru meiču, tā pielīpa pie manis kā atrāvies kaktusa zieds pie gaŗāmgājēja, un tās asiņu karstums auga ik ar nodancotu soli, tveicīgā elpa it kā svilināja manas rokas, kaklu... Kad pēc manas aplēses šī temperātūra jau kļuva gluži bīstama arī man, es dancošanu strauji pārtraucu.

Es turēju skuķes roku, un mēs nostājāmies veča priekšā.

„Redzi, vai mēs nebūtu labs pāris?"

Vecis skatījās gan uz mani, gan uz savu mazmeitu, kuŗas melnās acis kvēlodamas glāstīja manu gaŗo augumu, nezinādams, ko nu teikt, ko neteikt.

(Turpinājums sekos).